

DOMOLJUB

Izbaja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K.) — Posamezna številka se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogama:
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospođinja“.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 33.

V Ljubljani, dne 13. avgusta 1914.

Leto XXVII.

Pod Ferdinandovim varstvom.

Strašno veličasten pogreb ima Franc Ferdinand. Nad 20 milijonov oboroženih mož in fantov — cvet cele Evrope — grozo vzbujajoči pogrebniki; nebo rdi od strelav, ogenj zažganih trdnjav in mest prodira oblake. — Bliski in požari svetijo ob teh strahotnem pogrebu; grom topov in pušk pretresa zemlji srce in v divjih glasovih, ki oznanjajo strah in trepet, odmeva od nebesnega oboka; — salve v pozdrav kruto umorjenemu, nepozabnemu rajniku. Za vsako njegovo kapljico krvi se jih prelijejo nešteti curki; za vsako solzo, ki jo točijo za njim mlade sirotice, — potoki solza. Cela Evropa plače! To je pogreb.

Razjarjena volja avstrijskih narodov, od srca zadeta ljubezen do vladarja in domovine kliče k pogrebu z vojno trombo, z žvenketanjem bridkih sabelj, s trdim, pogumnim korakom naše armade, ki se zemlja stresa pod njo in ki gre iskati pravice in zahtevati stalnega miru od sovražnika. Plah se stiska v kotu verolomni, zavratni Srb in njegov ničvredni pajdaš, K »krvavemu pogrebu« svojih žrtev mora in ž njima vred bo moral zakopati za vedno svoje divje sovraštvo, svoje morilne namene in svoje srbstvo, da mu ne ostane več sledi na zemlji. Ne bo mu pomagalo, da mu vstaja Rus na pomoč, tisti Rus, ki ga je hujskal in podpiral, ki je zlorabljal njegovo narodno zavest, da bi se pripravila razdrobitev naše države, in uničenje zlasti nas katoliških Slovencev in Hrvatov. Prišlo je drugače. Avstrija edina, močna in ž njo njena zaveznica prodorata kot hudournik naprej med sovražnike in ne more biti nobene dvojbe, da

bodo ti temeljito premagani. Prišlo je hitreje, nego so se nadejali. Navdušenje, ki je držalo našo armado kvišku pod sivim Radeckim, je zopet oživel. Avstrija je mlada, čila, nevzlomna in krvavi ples jo še bolj pomladi in prerodi. Žrtev bo hudih in obilnih, toda te žrtve bodo seme, ki bo iz njega vsklila doba miru in dela, doba blagostanja, doba notranjega reda na temelju enakopravnosti vseh narodov, ki se sedaj v skupni nevarnosti, kot bratje bore za skupno domovino.

Bog je z nami! Franc Ferdinand s svojo soprogo prosi za nas, moli za blagoslov naši armadi, za tolažbo našim ženam in materam! Po zmago gredo naši fantje in možje pod njegovim varstvom.

Domovina in kmečko delo.

Vojska je vžgana po celi Evropi. V litanijah sta zvezani ž njo še dve drugi sestrji: kuga in lakota. Naši armadi in njeni zaveznici za trdno zaupamo, da bo z božjo pomočjo vojska srečno z našo zmago končana. Urejene zdravstvene razmere zajezujejo pota kužnim boleznim; sodelujmo tudi sami pri tem s skrbno snago in zmernim življenjem.

Lakoti jez mora pa postaviti samo kmečko delo. To, kar smo o pomenu kmečkega stanu tolikrat pisali, je zdaj nastopilo: Naša država je zaprta, navezana sama nase, na to, kar pridela njena lastna zemlja in njene domače pridne roke. Naj pridejo zdaj tisti, kateri so hoteli imeti odprte meje za živino in tuje meso in na tuje države navezati naš živež! Kaj bi bilo danes, ko

bi ne bili kmečki poslanci preprečili teh nakan? Kaj bi bilo, ko bi ne bile ljudske stranke zadnja leta tako pospeševala živinoreje in prašičereje? Kaj bi bilo za Avstrijo, kaj za nas Slovence, za našo deželo?

Na bojiščih se bijejo za nas naši fantje in možje; kar nas je pa ostalo doma na kmečki zemlji, delajmo zanje in za vse nekmečke stanovce, da ne bo zmanjkalo živeža v tem hudem času. Letina je letos za žito srednja. Delajmo pametno ž njim! Varujmo se oderuških prekupcev, da ne spravijo žita v svojo oblast. Zima in pomlad nas ne sme najti nepripravljenih, da bi takrat morali žito, oziroma moko po neznanskih cenah kupovati. Tam, kjer se žita ne pridela dovolj, bi sedaj mogla pomagati le skupna zadružna moč, da se zdaj preskrbi potrebna zaloge za prihodnost in s tem ubije oderušstvo.

Goveje živine se bo zdaj mnogo več rabilo. Vojaki se žive domala samo od mesa; štiri petine med njimi so ga prej imele na mizi le tupatam. Neprimerno več se bo živine poklalo zdaj, nego so je prej, cena bo rasla. Zato pa moramo skrbeti še bolj nego prej, da čednih zdravih telet ne prodajamo, nego jih redimo doma. Skrbeti moramo za zarod, da se ne izprazni hlevi. Živinoreja mora naprej svojo pot; od nje ni odvisen samo obstoj gruntov, marveč živež cele domovine.

Po mestih bo brez dvojbe imelo velik pomen prašičje meso. Na stotine vagonov so dozdaj uvažali prašičev od drugod, zlasti iz Nemčije, v našo državo. Na Nemškem bodo svojo hrano sami rabili. Zato se obetajo naši prašičereji obilnejši odjemalci. Naj to delo, ki se zadnji čas med Slovenci tako lepo razvija, zdaj ne zastane, marveč naj še znatno napreduje. Vnovčevalnica v

Ljubljani rada posreduje nakup mladih prašičev za plemo in rejo.

Našemu mlekarstvu je konkuriral doslej Danec, Nizozemec in Rus. Ta konkurenca je danes oslabiljena. Zato smemo za trdno upati, da pojdejo tudi mlekarski izdelki v denar bolj nego dozdaj. Treba je le mirnega, vztrajnega dela!

Velikrat smo opozarjali na pomen gospodinj in ženske sploh v kmečkem gospodarstvu in trudili smo se, da bi zanesli povsod potrebo kmetijske izobrazbe in vnele za kmečko delo mednje. Zdaj vidi vsak, kako prav smo imeli. Delati jim je treba za dva, za tri. Naj se pri svojem trpljenju spomnijo na svoje drage, ki v vojski še mnogo, mnogo več trpe. Vsak naj na kmetih porabi vse svoje moči. Stori naj, kar more. Treba bo na vsak način poskrbeti, da se šole ne prično, preden se ne konča potrebno poljsko delo, da bodo tudi otročje roke pripomogle po svojem, da se vse prav izvrši.

Kmečko delo je zdaj prav posebno delo v blagor cele države, v korist domovine. Domoljubno je, krščanskega usmiljenja delo je, ker preskrbljuje in zagotavlja domu živeža in ga s tem varuje šibe, ki je v svojih posledicah hujša od vojske.

Prihodnje leto bo sto let, kar je divjala vsled Napoleonovih vojsk strašna lakota po naši domovini, tista huda leta, ki so nam pravili naši predniki o njih. Naj nas najde tedanja vojska pripravljen. Kmečko delo naprej!

Kdo je zažgal?

Dogodki zadnjega meseca so se nakopili tako naglo in močno drug za drugim na nas, da nismo mogli niti za trenotek obstati in premisliti, kako je vse to prišlo in kam nas vleče za seboj ta hudournik, ki se je z bliskovito naglico razlil po Evropi.

Zemlja je rodila, da smo s hvaležnostjo do Boga pričakovali jeseni. Posebnih nesreč ni bilo, tudi obrt in trgovina se je začela dvigati po udarcih zadnjih let kvišku. V naši deželi se je mnogo delalo in popravljalo. Deželni odbor je neumorno snoval načrte, kako in kje se pomagati in dvigniti blagostanje ljudstva. Ravno ta mesec bi zasvetila deželna električna luč po Gorenjski in bilo otvoreno velikopotezno in velepomembno delo deželnega odbora. Dolenjska je dobila svojo železnico. Posledice premišljenega dela deželnega gospodarstva so se jele že kazati širom naše domovine. Upapolni smo gledali v bodočnost.

28. junija pa je pretresla monarhijo strašna vest o umoru prestolonaslednika in njegove soproge. Srce našega ljudstva je zakrvavelo bolesti. Saj smo ga vsi tako ljubili, spoštovali in zrlji polni upov nanj. Čutili smo, da mora biti strašno dejanje maščevano in upali smo, da se bodo k maščevanju ganili sami tisti, o katerih se je

slutilo, da nimajo popolnoma čiste vesti. Nič se ni zgodilo od tiste strani. Pač pa so oblasti dan na dan sledile krvave stopinje od Sarajeva do — Belgrada. In v Belgradu ne v brlog hudodelcev in razbojnikov, temveč v srbske vojašnice in v palače vodilnih politikov srbske države. Iz sarajevske ječe, v kateri sedi Prinčič in drugi zločinci, je vodila sled krvi do palače ruskega poslanika v Belgradu Hartviga, in govori se, da morda celo do kraljevega dvora. Saj se namiguje, da se skriva za »nekim Ciganovičem«, ki je bil tudi udeležen pri zaroti in o katerem govorijo spomenica, ki jo je poslala avstrijsko-ogrška vlada Srbiji, sam sin srbskega kralja Petra. Morda bo zgodovina poznejših let to sled natančno odkrila. Dejstvo je, da je imela Srbija mnogo ciganovičev-ciganov.

Ko je imela avstro-ogrška vlada dovolj dokazov o krivdi Srbije v rokah, je vstala in govorila. Bridkosti trde so bile njene besede, saj je Srbiji v zadnjih letih dokazala toliko uslug, da je njeno delo proti Avstro-Ogrski dokaz črne nehvaležnosti, kakršne ne more biti zmožen noben cigan.

Še vedno smo imeli upanje, da bode Srbija vsaj zdaj izprevidela in rekla: obžalujem. Do zadnje minute v soboto, dne 25. julija je mislila Evropa, da se bo izvršilo vse mirnim potom. Ne! Srbija ni imela vesti! S priznanjem in obžalovanjem storjenega in s kaznovanjem povzročiteljev umora bi lahko ugasnila iskro, ki je grozila zažgati svetovni plamen. Z obažovanjem storjenega zločina bi lahko preprečila še večji zločin, še strašnejše dejanje svetovne vojske.

Ker tega ni hotela storiti, je bila Avstrija primorana, ne več govoriti, temveč storiti, kar že ni storila pol stoletja. Potegnili je meč!

Delna mobilizacija je bila napovedana.

In zopet je šel up po svetu, da bode ostalo samo pri kaznovanju Srbov za njih zločinsko postopanje. Kako tudi ne, saj so vsa znamenja kazala na to. Vse države in državnice so zatrjevale, da si žele miru. Malo dni prej je bil Peterburg na posetu francoski ministrski predsednik. Ruski car in predsednik sta si pri dvornem obedu napila drug drugemu — Rusija Franciji, Francija Rusiji — in oba sta zatrjevala, da gre delo obeh držav za mir. Vsa Evropa se je tedaj oddahnila. Ruski car je naročil predsedniku Francije, ki je iz Peterburga odpotoval na Švedsko, da naj zagotovi švedskega kralja, da želi Rusija mir na vse strani in da se švedski pred Rusi ni ničesar bati. (Švedi in Rusi niso posebni prijatelji, ker je Rusija švedom pred 200 leti ugrabila velik kos zemlje.)

Medtem je Avstrija mobilizirala proti Srbiji.

Kaj stori ruski car?

Vse oči so bile obrnjene na Rusijo, ker vedelo se je, da če ostane mirna, se prepreči svetovna vojska in hitro konča naša vojska s Srbi. Ruski car se obrne, kakor smo že v zadnji številki pojasnili, na nemškega cesarja s prošnjo, da naj posreduje, da Avstrija ne pojde predaleč. Nemški cesar stori to. Vmes poseže tudi Angleška, ki hoče tudi posredovati za

mir. Vse je bilo dobro napeljeno. In Rus? Rus pa med tem časom mobilizira.

V dnu srca nas je bilo sram. Slovani smo, ampak nesreča naša je, da tujci v Rusiji in ničvrednejši v Srbiji vodijo in odločujejo o usodi ruskega in srbskega ljudstva.

To je bilo v soboto, dne 1. avgusta.

Od tega dne pa je šlo naprej kot ogenj in v par dneh je bila dvajsetmilijonska armada v Evropi pod orožjem. Skoro neverjetno se nam je zdelo vse to, pretekli teden. Avstrija, Srbija, Rusija, Nemčija, Francija, Anglija, Švedska, Danska, Švica itd. druga za drugo so bile v malo dneh pod orožjem. Solz, da bi zbrane, tvorile morje, je bilo prelitih tiste dni. Molitev kot morda leta ne, je bilo poslanih proti nebesom. Nebo je žarelo krvavordeče, ogenj svetovne vojske se je bliščal na obzorju Evrope.

Danes pa že gori po Evropi ogenj vojske, kakršne še ni doživel svet.

Vse to, česar smo se tu spomnili, je bilo delo enega meseca. V zadnjih dneh pa so se kupičili dogodki drug na drugega in drug za drugim s tako brzino, da smo po pravici mislili, da se mora pod njih težo podreti svet.

Kaj bo iz tega, se po pravici strahopolno vprašuje ljudstvo.

Življenje je dobilo drugačno smer. Ne gre se več samo za pridobiti, temveč gre se samo še za »kako živati«? Ne za denar, ne za bogastvo, temveč samo za vsakdanji, najpotrebnejši živež se gre sedaj. S par dnevi so izgubila bogastva in premoženja vrednost, ki so je imela prej. Denar, ki je imel prej cilj se množiti in živeti ljudi, je izgubil to vrednost. Ne gre se več za denar, ki dela denar, od katerega so se živeli mnogi, temveč gre se za denar, za katerega se more kupiti najpotrebnejše za življenje.

Vsa nasprotja med avstrijskimi narodi so izginila. Kako majhni se nam zde sedaj v očigled velikim dogodkom, pred katerimi stojimo, narodnostni boji v naši državni zbornici, radi katerih so padala ministrstva in je zastajalo delo zbornice. Majhni nam postajajo v očigled velikan-skim bojem, v katera so zapletena ljudstva, tudi naši domači boji, ki pa so bili potrebni, koristni in tudi uspešni. Pomislimo samo, ako bi jih ne bilo: ali se ne bi ugnezdil s časom tudi med naše ljudstvo tisti duh, ki je gonil Srbijo v sovraštvo do Avstrije in katerega posledice so sedanji dogodki. V tej težki uri vemo hvalo našim možem, ki so vedno ljudstvo in tudi merodajna mesta opozarjali na veliki pomen in moč Slovencev in Hrvatov. Kakšno bi zalotili ti dogodki naše ljudstvo, ako bi ne bilo tega! Brezdvomno bi bilo: 1. v veri in vdanosti do cesarja omajano, 2. gospodarsko brez moči in pravic, 3. od ljudi, ki so gojili in razširjali misel o »velikem slovanstvu« in nekem bratstvu »vseh Slovanov«, razburjeno, neodločno, morda omahljivo in uporno.

Poglejmo sedaj to »Vesleslovanstvo«, »Veslesrbstvo«, »bratstvo Slovanov« itd. Ta reč se da obrniti tako, kot hoče tisti, ki z njo krošnjari. Mi pa ji dajmo jasno lice in ji recimo

Velerusko gibanje ali veleruska propaganda.

Moč Rusije leži v hitro naraščajočem številu njenega prebivalstva. To se ne da tajiti. Po, za Rusijo nesrečni rusko-japonski vojski, se je ruska država naglo opomogla in morala za naraščajoče število prebivalstva iskati zemlje in kruha. Že od davno je v nji želja, razširiti se po Evropi. To željo je znala skrivati pod plaščem skrbi in ljubezni do »neodrešenih, pod tujim jarmom zdihujočih bratov Slovanov«. Vprašajmo se sedaj, ali je ta ljubezen do Slovanov, ki prebivajo izven njene države, res tako velika, kakor se je vedno zatrjevalo. Doma v Rusiji sami bi ruska vlada lahko na najlepši način kazala svojo ljubezen ne do bratov, temveč do svojih lastnih sinov. Kaj pa dela Rusija s svojim ljudstvom, to vedo povedati najbolje ječe v Sibiriji. To vedo povedati najboljši, najbolj nadarjeni ruski pisatelji, katere ruska vlada izganja iz dežele. To vé povedati ruska mladina, politiki in učenjaki. Za to govori tudi dejstvo, da si je Rusija vzgajala anarhistov, kolikor jih nima ves ostali svet. Rusko delavstvo in ruski kmet ječita pod bremenom t. »ljubezni«. Kaj dela Rusija s Poljaki, o tem govori zgodovina, govori teptano Rusiji podložno poljsko ljudstvo dan na dan. In vendar so vsi ti ljudje tudi Slovani. Sinovi Rusije so, ona pa jim je več kot mačeha. Pa drugi Slovani? Balkan kriči »ljubezni« Rusije. Srb se ji je obesil na frak, Bolgar pa mora čutiti njeno pest, ker ji ni hotel biti pokoren kot Srbi.

In Srbi, ki so se tudi vedno topili ljubezni do bratov »Slovanov« ter iskali v Bosni in Hercegovini »brate neodrešence«? V osvojenih delih Macedonije pa koljejo in teptajo brate Slovane Bolgare. Domače njih ljudstvo pa strada in ječi pod bremenom davkov, ki se porablja za vojsko. O poznamo, saj smo čuli tudi pri nas o tem »velikem Slovanstvu«, ki je velik samo v besedah, v dejanju do najbližjih Slovanov, do domačega ljudstva, ga pa nič ni. Ali nismo tudi pri nas čuli peti večkrat to pesem? In zopet: hvala našim možem, ki so stvarili ljudstvo, da se ni udalo tem zapekljivim glasovom srbskih in ruskih romarjev!

Danes, ko gledamo oči v oči strašnim posledicam tega gibanja, nam je marsikaj jasnega. Krvava sled umora v Sarajevu pelje preko Belgrada v Peterburg in od tu v Pariz. Tudi v Pariz! Tudi o tem moramo povedati odločno besedo.

Francoz ne more pozabiti leta 1870., ko je bil od Nemcev neusmiljeno tepen. Ko je videl, da sta Nemčija in Avstrija zvezani, je iskal družabništvo v Rusiji. Bogata, toda ljudstva revna Francija se je združila z ljudstva bogato, toda po rusko-japonski vojski osiromašeno Rusijo. Brez francoskih milijard bi tudi Rus ne postal tako ošaben. Anglež, ki je zavidno gledal razvitek Nemčije zlasti na gospodarskem polju, se je pridružil Rusiji in Franciji. Tako je nastal trojni sporazum (tripelentent) proti trozvezi. In sedanja vojska je vojska med trozvezo in trojnim sporazu-

mom. Avstrija, Nemčija in Italija na eni, Rusija, Francoska in Angleška na drugi strani. To so evropske velesile, katerim se bodo v tem boju morale priklopiti druge evropske države. Ene trozvezi, druge trojnemu sporazumu.

Z mirno vestjo lahko trdimo, da je sedanji požar zažgala Rusija. Iskro je pa utaknila v roko Srbiji. Srbija pa jo je izročila Prinčiču, ki jo je nesel v Sarajevo v podobi revolverja. Kupljeno pa je bilo vse to s francoskim framazonskim denarjem.

Morilec Prinčič je dejal nekemu časnikarju, ki ga je obiskal v ječi: »Kaj pa mislite o meni? Jaz nisem navadni morilec. Kar sem storil, sem storil, da rešim brate.« V teh besedah je jasno povedano, zakaj se je izvršil umor v Sarajevu. Res ni Prinčič navaden morilec. Je pa bil igrača in sredstvo v rokah onih, ki so zanetili svetovni požar in zato bo vsak, ki bo izgovoril kdaj ime Prinčič — pljunil v stran.

Rusija, ali te ni sram, da si se morala poslužiti potom majhne Srbije Prinčiča, da si odpreš pot do svojih namenov in ciljev, »odrešit brate Slovane«! Katoliško slovensko ljudstvo odklanja misel na tako odrešenje, ker ne potrebuje odrešenja, zlasti ne takega, odkupljenega s krvjo Frana Ferdinanda in njegove soproge. Ona dva molita sedaj gotovo pred prestolom Vsemogočnega, da izide njunina Avstrija zmagovalna iz teh bojev.

Junaki, ki bodo padli za domovino, se bodo pridružili njima, ki sta prva padla in s tem padcem odprla Rusiji pot — ki si jo je želela — do svetovne vojske. Bog sam vé, če ne bo ta pot za Rusijo smrtonosna, ker je bila odprta s smrtjo dveh, ki sta bila med dobrimi najboljša.

Srbija, o tebi pa vemo sedaj jasno, kaj si. Grd madež si na telesu Slovanstva, zato se pravo slovensko ljudstvo obrača s studom od tebe in gre — proti tebi. Podla in umazana si še bolj, ker si le orodje v rokah hinavcev.

Res bi bilo obupati nad Slovanstvom, ako bi se rodilo isto po ruskih in srbskih državnih krogih. Temu pa ni tako. Moč Slovanstva leži v moči slovanskega ljudstva ne pa v moči dvornih krogov, ki so prepojeni v Srbiji svobodomiseltva, v Rusiji pa politikujočega pravoslavlja. Povsod pa pokvarjeni in pohlepni bogastva. Ruskemu in srbskemu ljudstvu je bila vojska usiljena. Čez leta bo morda to ljudstvo izregledalo, se otreslo krvsesov in našlo morda tudi rešilno pot v katoliško Cerkev. Bog daj, da bi se to zgodilo in da bi postali potem res naši bratje v Kristusu in Njegovi cerkvi.

Previdnost Vsemogočnega vodi to pot sedaj skozi svetovno vojsko, skozi požar, ki pretresa srca sveta. Morda bo ta požar čiščoč in za človeštvo, ki se je valjalo v malikovalstvu naslad in pohlepa po bogastvu, odrešujoč.

Saj pravijo, da so velika dela rojena v trpljenju.

Če nam je pisano trpeti za boljšo bodočnost naših potomcev, trpimo radevoljno in junaško, četudi velja to življenje in premoženje. Franc Ferdinand, njegova soproga in tisoči junakov, ki že padajo in

bodo še padli, naj nam bodo v zgled. Vsak čas je imel svoje mučenike, sedanji naj ima nas. Brez trpljenja ni bila rojena še nobena velika reč. Smrt Kristusa na križu za odrešenje človeštva naj nam bo najlepši in najtolazilnejši zgled.

Te misli so nas navdajale, ko je vstajala na obzorju krvavordeča zarja svetovne vojske. Zgodi naj se volja Njega, ki je dopustil v neskončni previdnosti vse to! Prosimo ga moči, da vztrajamo in da obstanemo Slovenci pod Avstrijo!

Cerkev in sedanji položaj.

Opomin sv. Očeta.

Opomin sv. Očeta Pija X. na katoličane celega sveta: V času, ko je skoraj cela Evropa potegnjena v vrtnec prežalostne vojne, na katere nevarnosti, klanje in posledice ne more nihče pomisliti, ne da bi mu srce stisnila žalost in strah, se tudi mi ne moremo ubraniti skrbi, tudi nam se trga duša v najbridkejši žalosti za zdravje in življenje tolikih državljanov in ljudstev, ki so nam v najvišji meri na srcu. V tako težkih stiskah dobro čutimo in razumemo, da ljubezen Očetova in apostolsko zvanje zahtevata od nas, da dvignemo srce k Njemu, od kogar edinega more priti pomoč, h Kristusu, začetku miru in najmogočnejšemu posredovalcu ljudi pred Bogom. Spodbujamo torej katoličane celega sveta, da se zaupno zatečejo k Njegovemu prestolu milosti in usmiljenja, in drugim naj v tem daje dober zgled duhovščina s tem, da po škofovskih odredbah naznani v svojih farah javne molitve, da bi Bog, ganjen k usmiljenju, čim preje oddaljil od nas žalostne bakle vojne in navdihnil najvišje vladalce narodov z mislimi miru in ne razžaljenosti. — V Vatikanu, 2. avgusta 1914. — Papež Pij X.

Ljubljanski knezoškof o sedanjih dogodkih.

Presvetli knezoškof ljubljanski dr. Anton Bonaventura Jeglič je izdal o priliki teh pretresljivih in vihnih časov na vernike ljubljanske škofije pastirski list, ki premostriva z verskega stališča sedanjo strašno evropsko krizo. Knezoškof razpravlja med drugim sledeče:

Presvetli cesar je može in mladence naše države poklical na vojsko zoper Srbijo. Kakor v svojem prelepem oklicu slovesno izjavlja, je to storil prisiljen po dolgoletnih spletkah srbskih zoper mir, varnost in celotnost našega cesarstva in zavedajoč se dobro svoje velike odgovornosti pred Bogom.

In zares, vojska zoper Srbijo je pravična. Že več let Srbija zoper Avstrijo hujska, zoper njo spletkari, jo zasramuje, ji napoveduje propad in pogin, da, celo po Avstriji sami širi

aha upornosti in izdajstva. Dolgo časa že čuti ves svet, da je vojska neizogibna. Večkrat je bilo na tem, da izbruhne, toda miroljubni naš cesar jo je preprečil, dobro vedoč, kake grozote so združene tudi s pravično vojsko. Ko pa je preiskava zoper gnusne morilce našega prestolonaslednika in njegove žene še bolj dognala, kako se je Srbija zoper Avstrijo zarotila in Srbija ni hotela dati zahtevanih poroštev, da vse to opusti, je bil naš cesar zavljo miru narodov primoran, vojsko napovedati.

Ko sem bil sedaj v Lurdu in sem potoval po Francoskem in Laškem, so vsi katoličani pritrjevali, da je napoved vojske popolnoma pravična in da se nikakor ni več mogla odlašati.

Torej neizogibni časi vojske so nastopili. Gorje bo sicer veliko, mnogo grenkih solz se bo pretočilo, veliko dragocene krvi se bo prelilo, toda zaupajmo v Previdnost božjo, ki je v svoji neskončni modrosti to dopustila, da nam to gorje prinese za prihodnost mnogo blagoslova za dušo in za telo.

Moramo pa ta grozni čas prav preživeti. Kako pa? Ta čas naj nam bo čas molitve, čas pokore in čas ljubezni do bližnjega.

a) Grozni čas vojske naj bo čas molitve. Le ponižujmo se pred Bogom, ki je kralj nebes in zemlje, kralj vojskinitrum. Koliko silovitih vojska je moral podvzeti kralj David. Zaupal je v Boga in v prelepih psalmih naglašal, kako se le zanj in za njegovo čast vojskuje in Bog mu je dal ne le sijajnih, ampak tudi čudežnih zmag. Molite doma in v cerkvi, posebno k Materi božji Mariji in pred tabernakljom, pred izpostavljenim sv. Rešnjim Telesom, naj nam Bog prikraja dneve preskušnje, naj podeli sijajnih zmag avstrijskemu orožju, sijajnih zmag katoliški Avstriji, naj po vojski pripelje narode k stalnemu miru in naj nam naše može in mladeniče privede zdrave in vesele nazaj v njihove družine.

b) Grozni čas vojske naj nam bo čas pokore. Zopet vemo, kako je Bog najlepše zmage nad pogani podelil ravno onim kraljem, ki so delali pokoro in celo ostro spokorno obleko nosili na svojem telesu. Da, dragi moji, vojska je strašna šiba božja za grehe posameznikov, za grehe narodov, za grehe držav. Bog opominja; ako opomin ne izda, udari s šibo in dopusti strašne vojske in za vojskami kugo in lakoto. Spoznajmo torej vojsko kot pravično šibo božjo za grehe narodov in držav.

Ker pa Bog pošlje nad narode šibe le zato, da bi se izpreobrnili, se zopet k Njemu vrnili in izpolnjevaše Njegove zapovedi dosegli časno in večno srečo, zato začnimo s tem, da vse grozote in bridkosti Bogu za pokoro darujemo. Za pokoro darujte Bogu žalost, ker so na bojnem polju Vaši možje, Vaši sinovi, Vaši očetje, Vaši bratje! Za pokoro darujte bridkost, ker bote domača dela, dela na polju in na travnikih opravljali bolj težko, bolj s trudom in z muko. V teh časih opustite veselice, opu-

stite zabave, opustite pijačevanje in preklinjanje, prejemajte pa še bolj pogosto zakramente svete pokore in sv. Rešnjega Telesa. Ali ker je Bog nad nami, naj solze ne bodo obupne, marveč polne zaupanja v neskončno božje usmiljenje, ki noče smrti grešnika, ampak da se spokori in živi, ki nas tepe ne iz jeze, ampak iz ljubezni, da bi spoznali svoj greh, se spokorili in povrnili na pot Njegovih zapovedi. Saj Vam je znano, kako je hotel Bog Ninive pokončati, pa mu je prizanesel, ker so prebivalci z molitvijo in s postom delali pokoro in se k Njemu obrnili.

c) Grozni čas vojske naj nam bo čas prave ljubezni do bližnjega. Izkazujte dela duhovnega usmiljenja in tolažite žalostne ter obupane! Posebno pa izkazujte telesna dela usmiljenja, za katera bote imeli prav mnogo prilike. Gotovo bo v vsaki župniji več družin, več žena in otrok, ki ne bodo imeli kruha in bodo morda stradali. Usmilite se jih Vi, ki ste bolj srečni, ki imate več posestva in ste dosti pridelali. Odr-gajte sebi in pomagajte zares potrebnim. Gospode župnike in župane z občinskim odborom prosim, uredite vsak v svoji župniji pomoč, uredite prispevke boljših družin in razdeljevanje stradajočim! Marijine hčerke, tu imate prelep posel in prelepo nalogo! Dajte obilno miloščine; ne bojte se pomanjkanja; Bog Vam bo vse obilno poplačal.

Še nekaj! Pomagajte si pri delu eden drugemu! Moža ni doma, sina ni doma: kako naj siromašna žena z otroci vse podela! Sosedje, sosesčani, pomagajte iz ljubezni do Boga! Delavci, ne zahtevajte preogromnih plač in preobilne hrane ter pijače!

In kaj naj rečem o trgovcih, ki to nepriliko zlorabijo, da bi obogateli, pa v cenil živil poskočijo neizrečeno visoko! To je oderuštvo, to je greh, ki k nebu vpije za maščevanje. Varujte se torej krivice!

Sedaj uporabite ugodno priliko za mnoga dela krščanske usmiljenosti. Vodi naj Vas nesebična ljubezen našega Gospoda Jezusa, ki je iz usmiljenja do nas celo svoje življenje, zadnjo kapljico svoje srčne krvi za nas daroval.

Tako naj bo naše življenje v tem preresnem času, in ako boste moj glas poslušali, smete zaupati, da se nas Bog usmili in čim prej šibe svoje od nas odvrne.

Evropa v ognju.

Kar bi pred mesecem niti sanjati ne mogli, je postalo sedaj dejstvo. Evropa v ognju. Armade velesil, ki štejejo dvajset milijonov vojakov, si stoje nasproti v sovražnem boju. Prišlo je hitro kot ogenj nad hišami s slamnatimi strehami. Na enem koncu se je užgalo in že je gorelo na drugem. Z brzino hudournika se kopičijo dogodki nad Evropo, ki kažejo sliko vojske, kakršne svet še ni videl.

Kakšno velikansko bojno polje je to: cela Evropa! Vojaki na severu in jugu, na vzhodu in zahodu, na vseh straneh sveta. Ne država proti državi, temveč države proti državam. Vojske na suhem in na morju, na zemlji in v zraku, vojska vseh proti vsem in vsega proti vsemu.

Kakšna vojska bo to? Kar je mogel človeški razum iznajti tekom stoletij morilnega orožja in ugonobnih sredstev, se bode rabilo v tej vojski. Milijonske armade s šrapneli in strelnimi puškami. Vojški zrakoplovi v zraku in na morjih velikanske ladje, ki so stale milijone in milijone. Kje se bo našel človek, da bo mogel popisati vse to, vse te strahovite boje, vso žalost zapuščenih, vse boleti ranjenih, vse solze lačnih, vsa v sovraštvu raztrgana srca? Katero pero bo moglo naslikati vse to?

Ni časa premišljevanjem. Zagrinjalo pozorišča, na katerem se bo odigrala krvava igra, se je dvignilo pred nami tako hitro, da nimamo časa za drugo, kot da bilježimo samo dogodke. Premišljevali o njih bomo pozneje. Ali pa bo dan čas za premišljevanje tega, kar se sedaj godi, šele našim otrokom. Bog sam vé to. Mi danes samo bilježimo.

28. julija je napovedala vsled že znanih dogodkov Avstrija Srbiji vojsko. To je bila iskra, ki je zanetila ta požar. Kdo je vzrok, da se je ta iskra razžgala v svetovni plamen, o tem govorimo na drugem mestu. To je bila prva vojska.

1. avgusta je nemški poslanik v Peterburgu v imenu nemške vlade zvečer ob pol osmi uri izročil zunanjemu ministru Rusije napoved vojske. **Druga vojska.**

4. avgusta. Ker je Francoska pričela z vojnim stanjem, je izbruhnila nemško-francoska vojska. **Tretja vojska.**

Isti dan kmalu po 7. uri zvečer je došel na nemški zunanji urad angleški poslanik v Berlinu ter v imenu Angleške napovedal Nemčiji vojsko. **Četrta vojska.**

6. avgusta. Ruskemu poslaniku na avstro-ogrskem dvoru Šebeku je naša vlada poslala potne liste. Istočasno je naše zunanje ministrstvo naročilo avstro-ogrskemu poslaniku v Peterburgu, naj takoj od ruske vlade zahteva potne liste in če mogoče že danes zapusti Rusijo. **Peta vojska.**

Ponovimo:

Prva vojska: Avstrija—Srbija.

Druga vojska: Nemčija—Rusija.

Tretja vojska: Nemčija—Francija.

Četrta vojska: Nemčija—Anglija.

Peta vojska: Avstrija—Rusija.

V 14. dneh v Evropi napovedanih pet vojsk. Zadnje štiri v teku enega tedna. Ali je mogel kdo o tem sanjati? Ni še tedna konec, ko to pišemo, in morda bo, predno dobe naši čitatelji list v roke, napovedana šesta, sedma vojska.

Prav na kratko pogledjmo sedaj, kako so se te vojske pričele.

Avstrija—Srbija. O tem smo že poročali obširno. Vzrok: umor v Sarajevu in ker Srbija ni hotela izpolniti zahtev naše monarhije.

Nemčija—Rusija. Tudi o tem smo poročali obširno v zadnji številki »Domoljuba«. Rusija je prosila Nemčijo,

da naj posreduje za mir, zahrbtno je pa mobilizirala proti naši monarhiji.

Nemčija — Francija. Francoski vojaki so še predno je bila napovedana vojna, prekoračili francosko-nemško mejo in s tem kršili nevtralizacijo, kar se pravi, da Francija ni bila več nepristransko gledalec vojne med Nemčijo in Rusijo, temveč je pričela sovražnosti proti Nemčiji, ker je zvezana z Rusi. S tem se je vojska pričela.

Nemčija — Anglija. Nemška vlada je belgijsko vlado prosila za dovoljenje, da bi smele nemške čete korakati skozi Belgijo. Nemška vlada je pristavila, da prevzame vsako jamstvo po nedotakljivosti Belgije in da ji vsako škodo povrne. Belgijska vlada je ta predlog nemške vlade odklonila, nakar je zapustil nemški poslanik Bruselj. Kmalu po govoru državnega kancelarja v nemškem državnem zboru, v katerem je bilo prostodušno priznано, da se je stopilo na belgijska tla in da se je s tem kršilo nevtralizacijo stališče Belgije ter se je izrekla volja nemške države, posledice tega zopet popraviti, je prišel k državnemu tajniku Jagu angleški poslanik ter je zahteval v imenu svoje vlade zagotovilo, da se ne izvrši nobeno kršenje belgijske nevtralitete od strani Nemčije. Državni tajnik je angleškemu poslaniku takoj izjavil, da takega zagotovila ni mogoče dati vsled tega, ker je Nemčija prisiljena, zavarovati se proti vpadu francoskih čet skozi Belgijo v nemško ozemlje. Kmalu po 7. uri zvečer je prišel na nemški zunanji urad angleški poslanik ter je v imenu svoje vlade napovedal Nemčiji vojno.

Nemčija je hotela od belgijske vlade zato dobiti dovoljenje za prehod čet, ker se je bala, da bodo Francozi udarili skozi Belgijo v Nemčijo. Ker je Nemčija že poslala svoje čete v Belgijo, ne da bi imela za to dovoljenje od belgijske vlade, je Angleška to porabila za vzrok, da je Nemčiji napovedala vojno. Kakor znano, se je Belgija izjavila, da bo mirna (nevtralna) in je le v obrambo svojih pravic in mej mobilizirala svojo armado.

Avstrija — Rusija. Spomenica, katero je ob napovedi vojne izročil avstro-ogrski poslanik v Peterburgu ruskega ministru za zunanje stvari, se glasi: Z ozirom na grozeče obnašanje Rusije v sporu med avstrijsko monarhijo in Srbijo in z ozirom na to, da je Rusija vsled tega spora po sporočilu berlinske vlade mislila začeti sovražnosti proti Nemčiji, ki je torej v vojnem stanju z omenjeno državo, se smatra tudi Avstrija, da je v vojnem stanju. — To je vzrok napovedi vojne.

Avstrija je v zvezi z Nemčijo. Po zvezini pogodbi mora v vojski med Nemčijo in Rusijo Avstrija Nemčiji pomagati. Zato je napovedala Avstrija Rusiji vojno.

Po sedanjem stanju stoje: nemški vojaki proti Rusiji, Franciji in Angleški, avstrijski vojaki pa proti Srbiji in Rusiji. Kako se boji pričenejo, o tem poročamo pod zaglavjem »Poročila z bojišč«.

Važno se je sedaj vprašati, kaj pravijo in kako gledajo vso to stvar druge države in državnice?

V sedanjem času se čita večkrat poročila, da je ta ali ona država izjavila, da bo ostala »nevtralna«. Kaj se to pravi?

To se pravi, da bo ostala država, ki to izjavi, mirna in se ne bo vmešavala v nobeno vojno, ne bo pomagala nobeni se vojskujočih držav. In vendar tudi države, ki so izjavile svoje nevtralizacijo, mobilizirajo. Tudi. To pa zato, da so za vse slučaje pripravljene pred notranjimi in zunanjimi nemiri.

Kaj bo storila Italija?

To je sedaj zelo važno in odločitev bo morala kmalu pasti. Dosedaj izjavlja Italija, da bo ostala nevtralna. Pogodba, ki jo ima Italija z Avstrijo in Nemčijo, je popolnoma tajna. Znano je samo to, da mora Italija priti na pomoč, če sta zavezanci napadeni, posebno ako ima Nemčija s Francijo vojno. Potemtakem bo morala tudi Italija kmalu dejansko stopiti v vojno. Mobiliziranega ima že nekaj vojaštva.

Rumunija.

Ministrski svet, ki mu je predsedoval kralj na Sinaji in pri katerem je bil navzoč tudi princ prestolonaslednik Ferdinand, zbornični predsednik, prejšnji rumunski ministrski predsednik, več bivših ministrov in zastopnikov vladnih strank, je razpravljal o položaju. Ministrski svet je sklenil skoraj soglasno, da mora Rumunija vse potrebno ukreniti za obmejno obrambo. V nekem rumunskem listu objavlja podpredsednik rumunske zbornice Storc uvodnik proti izjavam proti naši monarhiji in izjavi: Manifestanti in časnikarji, ki zahtevajo, da naj zasleduje Rumunija politiko, ki naj bo naperjena proti monarhiji, naj ne pozabijo, da so klici, naperjena proti monarhiji, klici za Rusijo. Vpraša, če so manifestantom znane posledice njih rovanja. Morebiti bi bile take demonstracije umljive, če bi ostala avstro-ogrsko-srbska vojska omejena. Če pa pride do velike vojne, naj Rumunija ne pozabi, zakaj Rusija Srbiji pomaga. Vzrok ni slovanska ljubezen, marveč da se uniči Avstro-Ogrska v smislu besedi nekega ruskega državnika, da vodi pot do Dardanel čez Dunaj, a ta pot vodi obenem tudi čez truplo Rumunije. Če zmagata Rusija, Evropa ne bo imela nikakega povoda, da ji pomaga, če bi hotela Rusija iz Rumunije napraviti nekaj ruskih dežel. Večkrat že je hotela Rusija razdeliti Rumunijo, vedno se je uprla Avstro-Ogrska, tista Avstro-Ogrska, proti kateri se zdaj ruje. Na strani Avstro-Ogrske ostane vsekakor narodna samostojnost Rumunije nedotaknjena, če že trozveza zmagata ali ne. Mednarodna politika ne sme biti čustvena. Edinost Rumunije brez strankarske razlike edino jamči za bodočnost dežele. V Rumuniji se nahaja tudi mož, ki lahko to naziranje primerno izrazi.

Nizozemska.

Kraljica je v enem delu dežele odredila vojno stanje in mobilizacijo. Vesti, da bi nemške čete stopile že na nizozemska tla, se ne potrjujejo. Nizozemska vlada je izdala odredbo, s katero prepoveduje ploviti z zrakoplovi čez njeno ozemlje.

Japonci.

Japonski ministrski svet se je dne 5. t. m. dolgo časa posvetoval o položaju.

Ju. Japonsko vojno brodovje se z največjo naglico pripravlja na vojno. To zna Rusijo strezniti.

Amerikanci.

Predsednik Združenih držav Wilson je proglasil nevtralizacijo Združenih držav. Ameriška oklopna križarica »Tennessee« odplove iz New Yorka z 5 milijoni dolarjev v zlatu, ki so namenjeni za bedne Amerikance v Evropi. — Iz New Yorka brzjavljajo: Na zborovanju tukajšnjih bankirjev se je razpravljalo o možnosti takojšnjega odposiljanja 100 milijonov dolarjev v London v pričakovanju, da bo olajšanje ondotnega finančnega položaja ugodno vplivalo na Ameriko.

Bolgarija.

Bolgarska je mobilizirala 100.000 mož. Sofijski »Dnevnik« objavlja pismo bolgarskega poslanca Dobrinoviča, ki je Pašiču v sorodu, ki ga je pisal pred nekaterimi dnevi Pašiču. Pismo slove: »Se li spomniš na to, da si pred nedavno na bolgarskih tleh sveto prisegel, da Srbija, dokler ti živiš, ne bo nikdar kaj sovražnega proti Bolgariji podvzela? Svojo slovesno prisego si sramotno prekršil, a maščujoči čas je hiter, zdaj se boš moral pokoriti, pokoriti do konca. — Znano je, da je Bolgarija zdaj razbito balkansko zvezo podpisala le, ker jo je silila Rusija. Ob takratnih dolgih pogajanjih se je mudil Pašič v večkrat v Sofiji in v Vidmu kot gost poslanca Dobrinoviča, ki je odposlal to pismo, ki je za razpoloženje med Bolgari zelo značilno. — Pašič je Srb in Srb sne dano besedo desetkrat v minuti.

Turčija.

V Carigradu pozdravljajo z velikim veseljem napredovanje avstrijskih čet v Srbiji. Časopisi odločno zahtevajo, da pograbi vlada za to priložnost in obratuna z Grčijo. Vlada razglasa, da ostane strogo nevtralna. Obenem razglasa, da ostanejo Dardanele za vse bojne ladje zaprte.

Švedska.

Švedska vlada je izjavila svojo nevtralizacijo med sedanjo vojno. — S kraljevo naredbo je vpoklican peti razred črne vojske. — Da zagotovi nevtralizacijo, je mornariško ministrstvo mobiliziralo brodovje, pomorske pozicije in signalni ustroj, in je vpoklicala pod orožje več častnikov in vojakov.

Danska.

Ker je izbruhnila vojna med Nemčijo in Rusijo ter Nemčijo in Francijo, je sklenila danska vlada, da bo med vojno nevtralna. (Nevtralizacija Danske je za trozvezo velike važnosti, ker obstaja na Danskem še danes stremljenje nekaterih, ki bi radi Nemčiji Šlezvik in Holstein odtrgali.)

Kakor razvidno iz teh poročil, so skoraj vse druge države sicer mobilizirale, toda izjavile, da ostanejo nevtralne. Ali se jim bo ob splošnem vojskitem požaru tudi posrečilo, da ostanejo mirne, to pa je drugo, zelo negotovo

vprašanje. Saj se ob velikem požaru tako rado vname, če se tudi brani in varuje. Kaj šele ob vojskinem požaru, tako velikem in strašnem kot grozi sedaj!

Šesta vojska.

Srbija je napovedala Nemčiji vojsko. Neverjetno! To je vojska med dvema državama, ki se ne bo nikdar vršila. Nemec ne bo prišel na Srbsko, ker bo tamkaj že Avstrija opravila. Srb pa ne bo šel na Nemško, kar je doma vjet od avstrijskih čet kot miška v pasti. Srbija je zato napovedala Nemčiji vojsko, da se iznebi nemškega poslanika, ki gleda Srbiji zelo na prste.

Sedma vojska.

Avstrija v boju s Črno goro. Z Dunaja se dne 7. t. m. poroča: Kraljevska črnogorska vlada je avstroogrskega zastopniku na Cetinju javila, da se Črna gora smatra v vojnem stanju v Avstro-Ogrsko. Avstrijski poslanik je zapustil Cetinje.

Torej sedma vojska! Kaj je tega tebi treba bilo Črna gora?

Osma vojska.

Nemčija proti Belgiji. Sovražnosti, ki pomenijo izbruh vojske med Nemčijo in Belgijo, so se pričele dne 6. t. m.

Kaj pa Poljaki na Ruskem?

Da utegnejo biti ruski Poljaki za Rusa zelo nevarni, o tem smo že poročali. Ruska vlada je namreč nji podložne Poljake strašno zatirala. Poljaki že vstajajo! Poroča se: Ko so vdrle naše in nemške čete v Rusko Poljsko, se jim je pridružilo poljsko prebivalstvo in jih navdušeno pozdravljalo. Poljaki so povsod navdušeno pridružujejo naši in nemški armadi. Ko so avstro-ogrske čete prestopile rusko mejo in stopile na ozemlje Rusko Poljske je izdalo glavno poveljstvo c. kr. avstro-ogrske armade na Poljake navdušujoč oklic.

Albanija in vojska.

Vsled mobilizacije na Nizozemskem so zapustili vsi nizozemski častniki Drač in so se vrnili na Nizozemsko. V Draču se govori, da se radi vojske odpokliče domov mednarodni vojaški oddelek. Vojne ladje so iz Drača že odplule.

Nekatere podrobnosti.

Ko je izbruhnila vojska med Francijo in Nemčijo, so v Parizu z nemškimi in avstrijskimi državljani zelo grdo postopali. Izganjali so jih iz mesta in trgovcem ropali in razbijali prodajalne. Tudi v Bruselju (Belgija) so proti Avstrijcem zelo grdo postopali.

Na Bolgarskem je proglasila vlada obsedno stanje. Bolgarija je svojega poslanika v Peterburgu odstavila, ker se ni prav obnašal. Poslanik je vstopil kot prostovoljec v rusko armado. Ako bi ostala Bolgarija mirna, ji ponuja Srbija kot plačilo ozemlje Vardarja.

Angleška zbornica je dovolila, da se angleška vojska pomnoži še za 500 tisoč mož.

Portugalska ima zvezo z Angleško. V Italiji je proglašen moratorij za 20 dni.

Ruski car je sklical ruski državni zbor, da dovoli denar za vojsko.

O dogodkih na bojiščih.

Kakor že v zadnji številki, bomo tudi vnaprej pod tem naslovom poročali našim bralcem o vseh važnih dogodkih iz bojišč. Priobčevati smemo samo taka poročila, ki so od oblasti potrjena. Pod poročili bomo važnejše stvari na kratko pojasnjevali. Za one, ki hoče dogodkom natančno slediti, so neobhodno potrebni zemljevidi, da more slediti bojem sovražnih čet. Zelo pripravi tozadevni zemljevidi se dobe v Ljubljani v »Katoliški Bukvarni«. Naj bi si ista nabavila zlasti naša izobraževalna društva in naj bi se v izobraževalnih društvih na podlagi teh poročil iz zemljevidov doma ostalim ob nedeljah pojasnjevali važni dogodki. S tem se bo tudi v tem vojskinem času

**Načelnik našega generalnega štaba
Konrad pl. Hötendorf.**

vrlo spolnjevala izobraževalna naloga naših društev.

Kakor razvidno iz naslednjih poročil do večjih ali celo odločilnih bojev še ni prišlo. Čete se šele pomikajo proti mejam, kjer pride do spopadov med sovražnimi predstražami in patruljami.

Radi preglednosti bomo priobčevali poročila enega tedna, to je od nedelje do nedelje.

Avstrija — Srbija.

Ponedeljek, dne 3. avgusta 1914.

Z bojišča ta dan ni bilo nobenih poročil.

Torek, dne 4. avgusta 1914.

V zadnji številki »Domoljuba« smo pod zglavjem »Najnovejša poročila« objavili, da so naši v bližini Dubrovnika zaplenili dve srbski ladji, polni municije. Na ladjah sta bili razobešeni albanški zastavi, da bi tako naše premotili. Municija je bila namenjena za Črno goro. — Srbi zbirajo svojo armado pri Valjevu, zahodno od Kragujevca. Tja

so spravil tudi svojo artiljerijo. Zalogo živil in potrebščin za armado pa imajo v Kamanovu.

Sreda, dne 5. avgusta 1914.

Te dni so bile razširjene vesti, da so naši vzeli Črnogorcem goro Lovčen. Te vesti so bile neresnične. Na črnogorski meji sedaj ni padel še noben strel, niti od naše, niti od črnogorske strani. — Nižje srbskega kraja Praova so Srbi streljali na avstrijski parnik. Od srbskih strelcev sta dva prevrtila zgornji del parnika. Poveljnik ladje je nato prekinil vožnjo, da ne bi prišel preblizu srbskemu obrežju. Ob nekem rumunskem otoku blizu Gogosa je bil usidran drug parnik »Bela«, na katerega so Srbi tudi streljali. Trije mornarji so bili težko ranjeni. — Pri Progorgu ob Savi je poizkušala srbska banda 50 do 60 mož prekoračiti reko. Bando so naše predstraže hitro prepošile. — Druga banda je hotela vznemirjati kraj Bjelino, ki leži v kotu, kjer se zliva Drina v Savo. Tudi to so naši odbili.

Četrtek, dne 6. avgusta 1914.

Dne 4. avgusta ob 9. uri dopoldne je odplula naša vojna ladja Körös s svojega prostora, kjer je bil zasidrana, da pregleduje okolico. Nepričakovano so začeli Srbi iz belgrajske trdnjave streljati. Nekatere kroglice so zadele ladjo, toda škodo niso napravile. Kar začne naša artiljerija na kopnem streljati na belgrajsko trdnjavo. To obstreljevanje je kmalu prisililo sovražnika, da je umolknil. Ob 4. uri popoldne se je odpravilo več naših ladij in začelo streljati na trdnjavo. Naš ogenj je napravil veliko škode na utrdbenih delih, zlasti na zgornji trdnjavi. Po noči so se čule iz trdnjave razstrelbe, vsled česar se sklepa, ker se je od časa do časa videl tudi ognjeni žar, da so se vsled obstreljevanja vnele znatne zaloge municije. — V vinogradu pri Zemunu so opazili naši osem sovražnikovih vohunov, ki so poskušali s svetlobnimi znamenji izdati sovražnika, kjer stoje naši topovi. Vseh osem vohunov so naši vneli.

Petek, dne 7. avgusta 1914.

Iz bojišča ni prišlo danes nič poročil.

Sobota, dne 8. avgusta 1914.

Srbi so hoteli vpasti v Bosno na mejni črti Vardište Rudo. Naše obmejne čete so jih vrgle nazaj. Pri Belgradu se nadaljujejo še mali boji. — Dne 6. t. m. popoldne je plul avstrijski patruljski čoln proti izlivu Drine, kjer so Srbi delali utrdbe. Ko je bil čoln 20 metrov oddaljen od brega, je skočil mornariški podčastnik, ki je imel seboj 3 kg ekrasita, v vodo in plaval proti bregu. Neopažen je došel na suho do srbskih utrdb, kamor je položil razstreljivo, katero je s pomočjo vžigalne vrvice eksplodiral. Srbi so takoj prihiteli in začeli streljati. Moštvo našega čolna jih je sprejelo s hudim in hitrim streljanjem. Štirje Srbi so padli, med tem ko je naš podčastnik neranjen priplaval do čolna.

Nedelja, dne 9. avgusta 1914.

Po zasebnih poročilih iz Nove Mol-dave so včeraj izvršili obmejni orožni-ki drzen čin. Že nekaj dni so ob Spod-nji Donavi čakali ugodne prilike, da bi ujeli nekaj srbskih ladij. Ta prilika se jim je nudila včeraj. Pripluli so srbski osebni aprnik »Šumadija« z 51 srbski-mi potniki, srbski parnik »Beligrad« s 150 srbskimi potniki in tovorna ladja z 21 Srbi. Na tej se je nahajala velika množina lesa in okoli 50 vagonov pše-nice. Obmejni orožniki so z več strani napadli ladje, jih prisilili, da so se ustavile ter jih privlekli na ogrsko ob-režje. Vse srbske potnike so proglasili za vojne ujetnike in jih izročili vojaški upravi. Srbsko trgovsko ladjevje ob-stoji iz devetih ladij, tako da je sedaj tretjina ujeta.

Pojasnila.

Srbske bande so nekaka zapuščina bosanskih vstašev. Za časa priklopitve Bosne k avstroogrski monarhiji, je Sr-bija oborožila bande, ki naj bi zanesle v našo državo majhno vojsko, motile zbiranja, hujškale prebivalstvo, uprizo-rile upor na cesti, železnici in pokvar-jale brzozave. Srbija je 1. 1909. obljubila na Dunaju, da bo te bande razpustila, kar pa seveda ni držala. Bande imajo 50 do 100 mož. — **Mesto Bjelina** je utr-jeno in ima okoli 10.000 prebivalcev. Leži ob severovzhodni bosanski meji na lepi ravnini med Savo in Drino. Drina teče mimo v daljavi 7 km. Mesto je pristočno od vseh strani. Ko je knez Milan Obrenović na prigovarjanje Rusije leta 1876. napovedal Turčiji vojsko, je ena cela srbska brigada pod poveljstvom generala Milojka Češnjana prišla pred Bjelino, v nadi, da bo zasedla to mesto brez bojov. Pa so se varali. Dan pred dohodom Srbov je dobil turški bataljon v Bjelino povelje, da gre v zvonik. Pa so izvedeli srbski špijoni in naznanili Češnjani, ki se je odločil napasti Bjelin. A hrabri Bjelinčani, okoli 400 po številu, so odbili napad, napadli sa-mi Srbe in jih popolnoma premagali. Okolica mesta je znana vsled priprav-ljanja slivovke in je zelo bogata na češpljah. Mesto Bjelin ima tudi v mi-rovnem času garnizijo. **Progor** je maj-hen kraj na levem savskem obrežju med Mitrovico in Zemunom, toda bliž-je Zemuna ležeč. **Vardište** leži ob bo-sansko - srbski meji jugovzhodno od Sarajeva.

Nemčija — Angleška.

Sreda, dne 5. avgusta 1914.

Včeraj, kmalu po 7. uri zvečer, je došel na nemški zunanji urad angleški poslanik v Berlinu ter je v imenu An-gleške napovedal Nemčiji vojsko. Zah-teval je tudi svoje listine, da odpotuje iz Berlina.

Četrtek, dne 6. avgusta 1914.

Nemški pomorski čolni stražijo vhod v Baltičko morje.

Petek, dne 7. avgusta 1914.

Angleži so ustavili nemški parnik »Triand«. Vse kaže, da bo do bitke med

angleško in nemško vojno mornarico kmalu prišlo. Poveljnik angleškega brodovja je zapovedal položiti v vse voj-ne luke mine.

Sobota, dne 8. avgusta 1914.

Čez Pariz je prišlo iz Rima uradno poročilo, da se je angleška vojna ladja »Amphon« potopila. Zadel je na mino. Od moštva je utonilo 131 mož, 152 se jih je pa rešilo, med njimi kapitan in 16 častnikov. Pričakuje se, da pride med nemškim in angleškim brodovjem kmalu do večje bitke.

Nedelja, dne 9. avgusta 1914.

Nemški parnik »Marija Lujiza«, ki posreduje promet med kopališči, je ob izlivu Temse polagal mine ter je bil od angleških torpednih rušilcev napa-den. Mala angleška križarica »Am-phion« je parnik »Marija Lujiza« potopila, pri tem pa sama zadela ob mino in se tudi potopila. Od posadke na angleški križarici je utonilo 130 mož, 150 se jih je rešilo. Tudi od posadke nemškega parnika »Marija Lujiza« je polovica rešenih.

Pojasnila.

Kaj so mine? Mine so nekake bombe, ki služijo za ugonobitev ladij. Razlo-čujemo več vrst min. Plavajoče mine se na dolgi vrvi zvežejo po dve ali več sku-paj in izpuste po reki navzdol. Ako vr-vica naleti na kako oviro, požene vodni pritisk mine po reki navzdol in ob do-tiku z oviro mine eksplodirajo. Druga vrsta so zasidrane mine, ki so navadno kakor morske mine zasidrane na žični vrvi in plavajo pod vodno površino. V rečni vojni se navadno ne uporabljajo, ker se rade odtrgajo in so nevarne last-nim ladjam. Namesto njih se poslužu-jejo nataknenih min. V vodo se zabije-jo koli tako, da gornji konec ne sega iznad vode; vrhu teh kolov se pritrdijo mine, ki ob sunku potom naprave za dotikanje eksplodirajo. Ta vrsta je za rečno vojno najuspešnejša, vendar pa njihovo polaganje zahteva mnogo časa in v velikih rekah z močnim tokom tu-di veliko težkega dela. Take mine so se v severoameriški meščanski vojni ope-tovano z uspehom rabile. Varnostna sredstva proti minam so predvsem pazljivost in brezobzirno uničevanje vseh plavajočih predmetov, katerih smotra se ne pozna, kakor tudi ostro nadziranje bregov.

AVSTRIJA — RUSIJA.

Torek, dne 4. avgusta 1914.

Ob avstrijsko - ruski meji so stre-ljali avstrijski vojaki na ruski vojaški zrakoplov. V zrakoplovu sta se nahaja-la dva ruska častnika, ki sta bila ran-jena in ujeta. Iz Moravskega Sumber-ga se poroča, da so naše oblasti areti-rاله dve osebi, ki sta se ponovno vozili z avtomobilom okoli in poizvedovali o mostovih. Tretjega špijona so pa prijeli v neki gostilni ravno, ko je pisal poro-čilo o svojih poizvedbah glede železniš-kih razmer.

Sreda, dne 5. avgusta 1914.

Ni poročil.

Četrtek, dne 6. avgusta 1914.

Vsak čas se pričakuje, da pride do preloma med Avstrijo in Rusijo.

Petek, dne 7. avgusta 1914.

Avstrija je v četrtek napovedala Rusiji vojsko. Z ruske meje prihajajo poročila, da se niso umaknile samo ru-ske obmejne straže, ampak da koraka-jo tudi glavne ruske sile iz notranj- Ruske Poljske proti severu in severo-vzhodu. Iz tega se da sklepati, da ruska vojna pripravljenost ni še tako zrela, da bi se upala spustiti v boj v Ruski Polj-ski. — Poveljnik v Varšavi je poklical k sebi 200 varšavskih meščanov in iz-ročil mesto v njih varstvo. Nato je za-pustilo vojaštvo z generalnim štabom Varšavo in vzelo s seboj državne papir-je. Državno zakladnico so že prej spravi-li v notranjost dežele. — Došlo je po-ročilo, da je prišlo na rusko - avstrij-ski meji do sovražnosti na ta način, da so Rusi pognali v zrak železniški most, ki leži ob Granici. Tako je pretrgana že-lezniška zveza čez mejo.

Sobota, dne 8. avgusta 1914.

Pri Novoselici so avstrijske čete za-vzele višino Mohile, kjer se je nahajala dobro zavarovana ruska straža. Kljub temu, da je sovražnik dobil pomoč, so naše čete obdržale zavzeto postojanko. Naše čete so prestopile rusko mejo in se polastile mest Olkuza in Volbroma. Nato so se obrnile naše čete proti za-padu in se pri Brudzinu združile z nemškimi četami. — Ruski kavalerijski oddelki in patrolje so poskušale vdreti v Galicijo. Prišlo je do manjših bojov. Avstrijske obmejne straže so se vzdržale kljub veliki premoči sovražni-ka. — Pri Novoselici se je posebno od-likoval orožniški stražmojster 1. razre-da Evgen Gadza, ki je navduševal naše in jih vodil na naskok na višino Mohi-le, katero so, kakor zgoraj poročamo, naše čete zavzele. Mohile je višina, ki obvladuje tamošnji mejni prehod. Ko-maj so naši višino zavzeli, je že dobil sovražnik pomoč, ki je znašala, vštveši ruske čete in rezervo, najmanj eno stot-nijo. Gadza pa je premoči kljuboval in višino obvladal proti naskokom mnogo močnejšega sovražnika.

Nedelja, dne 9. avgusta 1914.

Ruski kavalerijski oddelki so na-daljevali svoje poizkuse priti na av-strijsko ozemlje. Pri kraju Adamovka se je vnel boj med našimi in Rusi. Rusi so bili odbiti. — Poroča se, da je prišlo med poljskimi skavti in ruskimi kozaki do večjega boja. Rusi imajo 400 mrtvih in ranjenih, skavtov pa je mrt-vih in ranjenih 140.

Pojasnila.

Ruski vojni zrakoplovi so največ napravljeni po iznajdbi ruskega inže-nirja Sikarskija, zato se tudi navadno imenujejo po tem inženirju. Napravljeni so tako, da nosijo lahko veliko težo in več oseb. **Novoselica** leži ob meji med

Galicijo, Bukovino in Besarabijo. **Olkuks** in **Wolbrom** sta mesti, ki ležita severozahodno od mesta Krakov, blizu meje. — **Skavti.** Organizacija skavtov je podobna organizaciji naših Orlov. Pričeli so s to organizacijo Angleži za časa angleško burske vojske, kjer so mladi fantje prostovoljno zelo dobro služili Angležom. Več o tej organizaciji, ki je zelo razširjena, je prinesla letošnja »Mladost«.

Nemčija — Francija.

Torek, dne 4. avgusta 1914.

Prva poročila o izbruhu nemško-francoske vojske smo prinesli že v zadnji številki pod zglavjem »Najnovejša poročila«. Še preden se je napovedala vojska, so Francozi prekoračili nemško mejo. Francoske stotnije so zasedle nemške kraje Gotschal, Metzaral, Markisch, Schluchtpass. Dalje se je poročalo, da so francoski vojaški zrakovplovci v velikem številu leteli čez Belgijo in Nizozemsko v Nemčijo. Metali so bombe nad Bavarsko in Badensko ter poskušali razrušiti nemške železnice. V nemškem mestu Metz je neki francoski zdravnik poskusil s pomočjo dveh preoblečenih francoskih častnikov zastrupiti nek vodnjak s kolero. Zdravnik se je ustrelil. Ustrelili so tudi 60 preoblečenih francoskih vohunov. Nekaj jih je bilo preoblečenih v nune.

Sreda, dne 5. avgusta 1914.

Nobenih posebnih poročil.

Četrtek, dne 6. avgusta 1914.

Nemška vojna ladja, ki se nahaja v Sredozemskem morju, so se včeraj pojavile pred obrežjem v Alžiru, kjer so bombardirale posamezne utrjene kraje, kjer naj bi se vkrcali francoski vojni transporti.

Petek, dne 7. avgusta 1914.

Vrhovno povelje čez francosko armado je prevzel general Jaffee. Ta general ima samo eno roko, drugo je izgubil v nemško - francoski vojski leta 1870. — Nemške čete so zasedle mesto Brieg. — Nemške čete so vdrlle iz Luksemburga čez francosko mejo proti trdnjavi Longri. — Nemška pehota je zasedla St. Martin. — Nemške čete so zasedle Cireilles - Foryes, štirideset kilometrov pred trdnjavo Luneril. — Francozi bodo poskušali vdreti skozi Švico v Nemčijo. — Neka nemška vojna ladja preži pred Carigradom na francoske ladje.

Sobota, dne 8. avgusta 1914.

Nobenih posebnosti.

Nedelja, dne 9. avgusta 1914.

Nemške obmejne straže v Oberelsasu so bile napadene od francoskih čet, ki so došle v smeri od Belforta. Francoske čete so se morale ustaviti.

Pojasnila.

Algir (zgovori Alžir) je francoska last v Afriki ob Sredozemskem morju. Pred leti že bi med Nemci in Francozi

kmalu prišlo do vojske radi posesti Alžira. Nemci imajo v Sredozemskem morju zato svoje vojne ladje, da onemogočijo Francozom prevažati vojake iz Alžira v Francijo. Ako se to Nemcem posreči, bo francoska armada, ki ima malo vojaštva doma, zelo oslabiljena. — **Briey** (Brij) je mesto, ki leži ob meji severozahodno od mesta Metz.

Nemčija — Rusija.

Torek, dne 4. avgusta 1914.

Kakor smo že poročali v zadnji številki, so nemški vojaki dne 3. t. m. zasedli Censtohov in Kališ. (O teh dveh mestih se nahaja pojasnilo v zadnji številki).

Sreda, dne 5. avgusta 1914.

Nemške čete so prekoračile Kibart. Rusi so se umaknili proti vzhodu, pustivši Nemcem mnogo vjetnikov. Nemške izgube so majhne. — Nemški črnovojniki so vjeli osem mož neke ruske ulanske patrulje in jih odpeljali v Kenigsberg. — Rusi so napadli nemško mesto Memel po svojih mejnih stražah. Napad je bil odbit. — Boj na šleskoruski meji se je tudi že pričel. Začel se je ob reki Przemsi, ki je mejna reka proti Rusiji.

Četrtek, dne 6. avgusta 1914.

Nobenih poročil.

Petek, dne 7. avgusta 1914.

Pri Švidemu, vzhodno od Johanisburga in Soldave, so bile odbite ruske kavalerijske divizije, ki so skušale prodreti nemško obmejno vojno četo, ter so bile potisnjene nazaj v soldavsko ozemlje. Rusi so izgubili eno brigado. Ruska kavalerijska divizija je imela pri umikanju pri Neidenburgu nadaljne izgube.

Sobota, dne 8. avgusta 1914.

Došlo je samo poročilo o združitvi naših in nemških čet pri Bendzinu. Nemške čete so prišle tja od Censtohova.

Nedelja, dne 9. avgusta 1914.

Ruske čete se umikajo na cesti proti Kovnu. Pri Jurburgu je bil ostrejši spopad, pri katerem so bili Rusi premagani.

Pojasnila.

Kibarty je majhen kraj na Ruskem blizu meje ob važni železnici, ki vodi v Krono. — **Memel** je najsevernejše mesto v Nemčiji. Ima precejšno lukso in je važno trgovišče za les iz Rusije in žito iz Litave. Ima 20.000 prebivalcev. Leta 1812. so to mesto zasedli Rusi.

Nemčija — Srbija.

Kakor poročamo na drugem mestu, je Srbija napovedala Nemčiji vojsko, da se izgubi nemškega poslanika, ki je gledal Srbiji zelo na prste. Ako nastopijo med dvema državama sovražnosti, se pretrgajo diplomatske zveze t. j. poslaniki sovražnih držav odpotujejo domov. Navadno izroče varstvo svojih sodržavljancev kakemu še v državi se nahajajočemu poslaniku, čegar država je v prijaz-

nosti z državo, katere poslanik odpotuje. Tako n. pr. so prevzele Združene države oziroma njih poslanik varstvo Avstrijcev in Ogrov v Rusiji, Španci pa varstvo Rusov in Srbov v Avstro-Ogrski.

Avstrija — Črna gora.

Sobota, dne 8. avgusta 1914.

Ponoči od 5. na 6. avgusta so poizkušali vpasti Črnogorci na naše ozemlje v smeri proti Trebinju. Ta vpad pomenja kršitev mednarodnega prava, ker so sicer Črnogorci dne 5. avgusta ob 5. uri 30 minuto popoldne našemu poslaniku napovedali vojsko, a obenem onemogočili, da bi bil našo vlado o vojni napovedi obvestil. Črnogorski vpad se je odbil in se more z velikim zadovoljstvom poročati, da se je domače prebivalstvo pridružilo navdušeno obrambi proti Črnogorcem.

Pojasnila.

Mednarodno pravo določuje, da se sovražnosti med dvema državama ne smejo prej pričeti, dokler se državi po svojih poslanikih ne obvestite druga drugo, da se nahaja ona izmed njih v bojnem stanju. Črna gora je našemu poslaniku dne 5. avgusta ob 5. uri 30 minut sicer izročila vojno napoved, vendar pa mu je vzela možnost o tem takoj poročati naši vladi in je medtem pričela sovražnosti.

Nemčija — Belgija.

Sobota, dne 8. avgusta 1914.

Nemške predstraže so včeraj na celi črti prekoračile belgijsko mejo. Neki oddelek je z veliko drznostjo napadel mesto Lüttich. Posamezni jezdec so vdrl v mesto in hoteli vieti poveljnika, ki je pa ubežal. Napad na trdnjavo samo se začetkoma ni posrečil. Naše čete so obstale pred trdnjavo in so se bojevale s sovražnikom. Dalje se poroča: Cesar Viljem je podelil generalu infanterije pl. Emichu, ki je osebno vodil naskok na Lüttich, visok red. Lüttich je bil vzet, ko so oblegovalci dobili pomoč. — Poroča se, da je belgijsko prebivalstvo ob bojih za Lüttich iz zasede streljalo na nemške vojake in z ranjenci grozovito postopalo.

Pojasnilo.

Lüttich izgovori Litih je belgijska trdnjava in važno križišče železnic. Za nemško-francosko vojsko je ta trdnjava velike važnosti. Natančno jo popisuje »Slovenec« z dne 9. t. m.

Dom in svet.

Našim naročnikom. Vsled nastalih razmer se je dostava zadnje številke nekoliko zakasnela. Kakor znano, služijo sedaj vlaki v prvi vrsti vojaškim namenom in vse drugo mora sedaj potrpeti. Naj blagovoliijo tudi naši naročniki morebitne zakasnele dostave potrpeti.

Naš cesar. Neka oseba, ki je imela priliko govoriti s cesarjem, pravi, da se cesar izvanredno dobro počuti, dela od jutra do večera. Cesar je izrekel svoje zadovoljstvo, da se je mobilizacija izvršila brez napak in da so vpoklicanci točno in takoj sledili klicu pod zastave.

Nadvojvoda Jožef Ferdinand je imenovan od cesarja za generala v Inomostu in za poveljnika deželne brambe za Tirolsko in Predarlško.

Krasni pastirski list presv. knezoškofa ljubljanskega se je čital vernikom preteklo nedeljo po cerkvah. Naše ljudstvo moli, mnogo moli za srečen izid vojske in za blagor vseh onih, ki so odšli proti sovražniku. Tudi sv. zakramenti se prejemajo pogosto in darujejo v ta namen. Prav tako! Molitev in sv. zakramenti niso samo v tolažbo ostalim, temveč tudi v pomoč vojskujočim se.

Osebnosti. Sin deželnega glavarja dr. Šustersiča je predno je dobil poziv vstopil kot kadet pri pešpolku št. 53, ki je zagrebški domači polk. — Kot vojna kurata za bolnišnico sta pozvana župnik mirnopedski g. Zore in kaplan v Tržiču g. Gole. — Podeljena je župnija Ajdovec g. župniku na Poljšniku Ignaciju Žusti; župnija Poljana pa g. Janezu Maverju, dosedanjemu župniku upravitelju istotam. — Za vojna kurata sta bila poklicana frančiškana p. Albin Poljanec iz Brežic za garnizijsko bolnišnico v Ljubljani in p. Janez Žurga iz Novega mesta v Zagreb. Zadnji odide na bojno polje. Poleg teh dveh je bilo pozvanih pod orožje tudi 18 bratov lajikov. — Za dušno pastirstvo med vojaki je vpoklican tudi g. A. Martinčič, kaplan v Hrenovicah.

Novi grobovi. Dne 29. pr. m. je umrl v Polzeli na Štajerskem g. Franc Leber, župnik v p. — Dne 4. avgusta je umrl na svojem domu v Škofji Loki g. Jurij Karlin, župnik v p. Služboval je v Črnomlju, na Vrhniki in v Sorici. Rojen je bil 5. novembra 1871. Pokojni je bil izredno marljiv in spreten risar. Pogreb se je vršil v četrtek 6. t. m. v Škofji Loki. — V Mozirju je umrl župnik g. Anton Fischer.

Aretacije. V št. Vidu pri Ljubljani so aretirali visokošolca Cirila Cirmana in dve ženski, Heleno Brenc in neko Sajovic. — V Krašnji so aretirali dijaka Vinkota Štreklja, ki je hvalil Srbijo. — Aretirali so pri Brezovici bivšega dijaka 7. gimnazijskega razreda v Gorici, Novaka. Dolže ga, da je imel zveze s srbsko dijaško organizacijo.

Zopetni napad na železniški most. Celovski listi poročajo: Kakor smo že sporočili, je bil takoj po napovedi vojske Srbiji poizkušen napad na belopeški most železniške proge Trbiž—Ljubljana, ki se je izjalovil vsled paznje vojaške straže. Dva dni nato sta se pojavila zopet dva moška in streljala na stražo. Kroglice so zgrešile svoj cilj. Straže in vojaška patrulja sta oddala več strelav na begunca, ne da bi koga zadela. Splošno prevladuje mnenje, da sta to dva srbofilska človeka, ki hočeta na ta način izkazati svojo ljubezen do Srbije. Orožništvo zločinca pridno zasleduje.

Varujte mostove in železniške predore. Uradno se poroča: Vsi, ki potujete, pomagajte varovati naše mostove in predore. Že na več krajih so poizkušali nekateri važne železniške zgradbe razrušiti s tem, da so z vlakov metali bombe nanje. Na progah, ki jih železniški uslužbenci določijo, naj bodo okna zovoz zaprta. Stranišča in prostora pred vozom se ne sme zasesti.

Spominski dan. V petek, dne 7. avgusta, je minilo 100 let, odkar je princ Evžen zavzel Belgrad.

Melioracije planin pod Stolom. C. kr. poljedelsko ministrstvo je dovolilo k nakupu in zboljšanju planinskega pašnika Zabreznico 50%ni državni prispevek.

Izhajanje »Ilustrovanega Tednika« je državna oblast ustavila.

Zlato mašo je obhajal v nedeljo dne 9. avgusta g. Matevž Jereb, vpokojeni župnik na Spodnjem Brniku pri Cerkljah na Gorenjskem. Na mnogo let!

Naša županstva imajo seje, v katerih ob klicu cesarjem za vojsko sklepajo sledeče izjave: Občani izrekamo neomajljivo zvestobo svojemu skrbnemu in dobrotljivemu vladarju Njega Veličanstvu Franc Jožefu I. in želimo ter prosimo Boga, naj blagoslovi in privede do popolne zmage orožje c. in kr. avstro-ogrske vojske. S častjo in veseljem javljajo županstva, da so povsod moške in mladeniči z največjim navdušenjem sledili klicu Njega Veličanstva najvišjega gospoda vojskovodje ter šli v boj za čast in zmago naše množčne Avstrije s klici: Bog živi, Bog varuj našega cesarja Franc Jožefa I. in njegovo Avstrijo!

Vrl vojak. Na magistratu v Ljubljani se je zglasil vojak, ki je svojo prvo pri vojaki zaslužen plačo v znesku 6 K 60 h poklonil za uboge žene in otroke vojaških vpoklicancev. »Menažo dobivam, streho imam tudi zastoj, torej ta denar lažje utrpim, kakor uboge ženske!« je dejal. Ta vrli slovenski vojak je pač najlepši zgled usmiljenja, ki je danes potrebno.

Begunec. V hribih okrog Sorice se potika neki Tolminec, ki se hoče odtegniti vojaščini. Preživlja se s tatvino. Ljudje so v strahu, ker utegne biti tudi nasilen. Orožništvo ga zasleduje brez uspeha. — Nedavno je bilo nekemu možu iz Bohinja med potjo z voza ukradenih več hlebov sira; morda se je ta begunec prikradel do voza ter pouzmal tečno hrano.

Nesreče. Krojaški vajenec pri Magdiču v Ljubljani, Lovrenc Pečnik iz Zelene jame pri Ljubljani, je pil lizol iz obupa, ker ga je mojster radi pomanjkanja dela odslovil. Prepeljali so ga v deželno bolnico, kjer so mu izprali želodec. — Jernej Potočnik, žagar pri baronu Bornu v Pristavi na Gorenjskem, je bil ponoči, ko je preganjal neke roparje, s samokresom obstreljen v levo ramo. Prepeljali so ga v bolnišnico. — Ana Sihštajn, stara 31 let, iz Mokronoga, je šla pretekli teden na obisk k družini Josipa Marzorija v Trstu. Marzorij je kupil nov revolver in ga med pogovorom kazal Sihštajnovi. Ta ni vedela, da je revolver nabit, potegnila je petelina in revolver se je sprožil. Kroglja je zadela Marzorija naravnost v glavo. — Mrtvega so našli v nekem jarku na Trati

pri Rovtah posestnika Jakoba Hladnika iz Dol pri Idriji. Moral je v vojake, ker ga je pa »metalo«, so ga izpustili domov. Na poti je padel in se zadušil. — Ivan Knapič, krojaški pomočnik, se je pripeljal iz Rogaske Slatine, da bi šel v Ljubljani na vojaški nabor. V torek, 5. t. m., ponoči pa je skočil skozi okno svojega stanovanja na ulico, kjer je težko poškodovan obležal. — V deželno bolnico so prepeljali dne 4. t. m. vikarja iz Vrtojbe na Primorskem g. E. Mežnaršiča. Vsled vojskinih poročil se mu je omračil um. Zašel je na Gorenjsko in blodil po polju okoli Koroške Bele na Gorenjskem, kjer ga je našla vojaška straža. — V četrtek, dne 6. t. m., je skočil v Ljubljani pod vlak vojaški novinec Franc Kalan iz Selc. Vlak mu je odtrgal obe roki in zmečkal glavo. Vzrok strašnega dejanja ni znan. — Na Ježici pri Ljubljani je pred dnevi neki konjenik tako nesrečno padel s konja na glavo, da se mu je glava prebila in je revež na mestu izdihnil. — Šestletni Alfonz Breznik v Ljubljani je gledal, kako se je med vojake delila hrana. Neki mlad fant, ki je zadaj stal, je sunil dečka v hrbet, da je priletel naravnost v vojaka, ki je delil juho. Vrela juha je dečka tako opekla, da so ga morali prepeljati v bolnico. — Pri Poljčanah na Štajerskem je vojaška straža ustrelila nekega češkega učitelja iz Sarajeva. Hotel je stopiti v železniški predor. Na poziv straže »Stoj!« ni hotel obstati ter je potegnil celo revolver. — Obesil se je pretekli teden oženjeni 27letni posestnik Jožef Sterle iz Hudega Rogatca, občina Želimlje. Vzrok domači prepri. Že prej se je dvakrat poizkusil usmrtiti. — Andrej Petelin, po poklicu zidar, doma iz Sežane, je bil pozvan v vojake. Preteklo nedeljo popoldne je nenadoma obolel. Prepeljali so ga v bolnišnico v Trstu. Tu je pograbil za škärke, ki jih je dobil na mizi, in si je zadal hude rane v vrat. — Ubil se je v rudniku v Ljubnem na Štajerskem rudar Franc Hrobatič. — Na Dunaju je pretekli teden umoril sebe in svoje tri otroke na strašen način mesarski pomočnik Fürst. Pustil je listič, na katerem je napisal, da je svoje otroke iz ljubezni in izpolnjujoč prisego, katero je dal svoji ženi na smrtni postelji, vzel s seboj v smrt. Čudna ljubezen in prisega je morala to biti! Deklica je bila stara 7 let, fantiča pa eden 5, drugi 4 leta. — V Fonsdorfu na Koroškem je skočila v vodo in se utopila 20letna Frančiška Cesar. Vzrok, ker so ji ženina vzeli v vojake. — Celjski gostilničar Anton Bezenšek, »Pri jenu«, bi bil moral pod orožje. To in razburljivo delovanje v gostilni je povzročilo, da je 3. avgusta nenadoma zblaznel. Grozil je svoji rodbini, ki se je morala skriti. Podil je tudi goste iz gostilne. Dne 4. avgusta zjutraj je izginil, predno so ga prijeli. Zvečer so ga našli mrtvega za pokopališčem v Galorju. Nesrečnež se je v blaznosti ustrelil. Zapušča vdovo s tremi nepreskrbljenimi otroci. — V hipni blaznosti se je dne 7. t. m. ponoči na Savi pri Litiji ustrelil 58letni črnovojnik A. Lovše, posestnik in občinski odbornik iz Podbukve pri Vačah.

Francoski framazoni so pogumni le v miru in če se nemoteno valjajo v svojih milijonih. Leta in leta že niso imeli dru-

gega dela kot preganjati katoliško Cerkev in njene redove. Sedaj pa, ko je izbruhnila vojska in potrebujejo ljudstva, so se pa hitro premislili in z napovedjo vojske preklicali tudi cerkvenim redovom sovražno postavo. V sili jim je katoliška Cerkev in verno ljudstvo dobro. Če se jim bo pa zopet dobro godilo, bodo kmalu pozabili na dobrote, ki jih bodo v sedanjem času preteli od Cerkve.

Smrtna kosa med ameriškimi Slovenci.
V Canonsburgu, Pa., je umrl 52 letni Frank Potočar iz Potočerske vasi v fari Prečna pri Novem mestu. Zapustil je ženo in otroke. — V Unity Station, Pa., je umrla Marija Rihtaršič, roj. Rink iz Hotovelj nad Škofjo Loko; zapustila je moža in štiri otroke.

Listek

... Prosi za nas zdaj in ob naši smrtni uri.

Amerikanska povest. — Spisal Frančišek Finn S. J.

(Dalje.)

»Ne, moj prijatelj, toda pred več sto leti je živel velik svetnik, sv. Ignacij; ta je spisal nekaj pravil, ki nam pomagajo razločevati nagnjenja našega srca, ali pridejo od dobrega ali hudega duha. Ti si imel dobrega angela, ki je bil pomagal zoper kneza teme. Toda jaz nisem še pri koncu s tvojo dogodbo. Ko si ti stal in me nepremično gledal, negotov, kaj hočeš storiti, sem jaz ravno končal svoj brevir in nato zmolil tudi kratko molitvico zate.«

»Zame, veličastni?«

»Da, zate. Molil sem namreč za vse dečke, ki pridejo ravno danes v nevarnost, da store velik greh.«

Rajko me prime za roko, iz njegovih oči pa je govorila najsrčnejša hvalenost.

»Nato sem se ozrl in moj pogled se je srečal s tvojim. Kakor hitro si to opazil, si občutil veliko nevoljo in nenaklonjenost do mene. Medtem ko te je nekaj priganjalo, da pridi k meni, te je nekaj priganjalo, da zapusti voz. Temu počutku si se podal in hotel oditi. Ko sem te poklical, se je boj ponovil in le z največjim naporom si se odločil. Potem pa si bil zopet stari Rajko. Ali mar nimam prav, dete moje?«

»Toda, veličastni, kako vendar morete to vedeti?«

»Brž, ko si se odločil, je izginil ves stud pred molitvijo, in vsa vabljenost brezbožne zabave v vozu za kadike. Tudi nisi čutil nikake nenaklonjenosti do mene, kot bi odrezal, je vsa skušnjava minula.«

Rajko me je vedno bolj začudeno gledal. Na njegovih očeh sem bral, da sem zadel pravo.«

Tu pretrga Robert Collius pripovedovanje.

»Oprostite, veličastni, da vas motim. Toda meni se godi istotako kot Rajku. Jaz ne morem razumeti, kako ste mogli vse to sami od sebe vedeti.«

Gospod Bari se nasmehne. »To mi je bilo jasno vsled prejšnjega vedenja. Najprej sem spoznal, da to silno in hipno nagnjenje do pijače ni bilo ne prirojeno ne pridobljeno. Sklepal sem torej, da je bil hudobni duh, ki ga je zapeljeval k pitju, da bi zmešal njegove misli in otopil razum.«

»Ali zapeljuje hudobni duh ljudi tudi k pitju?« vpraša Stanko.

»Na tvoje vprašanje bom odgovoril z drugo zgodbo,« odvrne duhovnik.

»Ko sem bil v semenišču, je bilo kajenje strogo prepovedano. Jaz pa sem bil preje strasten kadilec in zato mi je bilo zelo težko, da nisem smel kaditi. Nekaj jutra, ko se zbudim — bil sem komaj šest tednov v semenišču — me je neka neustavljiva sila gnala, da bi kadil. Med jutranjo molitvijo in sv. mašo sem v duhu neprenehoma kadil dobro havansko smodko; istotako med učenjem. V svoji domišljiji sem videl neprestano vzdigovati se oblache dima. Vse bi bil dal za eno samo smodko. Učiti se nisem mogel. Sam sebe sem se sramoval, toda svojih misli nisem mogel izpremeniti. Zvečer so šle z menoj spat in so zjutraj z menoj vred zopet vstale. Tako so viseli na meni, da se jih nisem mogel oprostiti. Tako je bilo tretji, še huje pa četrti dan. Naposled sem se ojunčil in sem šel k spovedniku upajoč, da mi bo pač dovolil kako smodko, če mu ponižno razodenem svoje muke. Moj spovednik je bil pobožen, star gospod, ki je že marsikaj prestal in skusil v življenju. Mirno me je poslušal, nato pa rekel: »Prijatelj, kar ste mi tu pripovedovali, je dobro znamenje. Če hoče hudobni duh koga zapeljati, in vidi, da ima dotični velik strah pred grehom, ga skuša prijeti na najslabši strani. Vaša slaba stran, misli hudobni duh, je kajenje. Sedaj vas muči z nerednim poželenjem po eni smodki, počasi pa vas bo zapeljal v kaj hujšega. Toda vi ste zadali sovražniku že smrtni udarec s tem, da ste odkrili skušnjava, kajti on sovraži luč; vaše razodetje ga je izdalo.« Ko sem zapustil sobo, ni bilo moje hrepenenje po smodki nič večje kot po hebrejski slovnici. Sedaj lahko razumete, zakaj mi je bila Rajkova dogodba takoj jasna.«

»Seveda,« vzklikne Robert takoj, »ko vam je Rajko razodel svoje skušnjava, je hudobni duh zbežal.«

»Tako je,« odgovori gospod Bari, »o tem sem trdno prepričan. Knez teme nima rad, če kdo posveti v njegove naklepe, zato tudi goji tako sovraštvo do spovednice.«

»To je vse lepo,« se hipoma oglasi mali Vilko, »kako se je pa povest vršila dalje.«

»To je bilo tako, ljubi moj Vilko. Prišel si v mojo škofijo, sem Rajka po kratki pripravi v posebnem kupeju spovedal. Bila je dolga spoved čez vse njegovo življenje. Seveda ne smem ni-

česar povedati, saj veste, kako strogo veže duhovnika spovedna molčečnost. Tekom pripovedi boste sprevideli, zakaj vam pa vendar smem razodeti, da sem pri tej spovedi, pri kateri sem jaz prvič v svojem življenju spovedoval, zvedel, da Rajko v celem svojem življenju ni storil nobenega smrtnega greha. Imel je sicer tudi skušnjave, in še celo velike skušnjave; bil je pač človek kot mi, toda ostal je hraber in se krepko branil; največjo svojo zmago, zmago milosti pa si je pridobil tisto jutro. Le malo minut po spovedi, ko je Rajko opravljal zahvalo, se odpro vrata najinega voza in dva dečka, malo starejša kot Rajko, prideta noter. Njun obraz je bil zardel in zabuhel, njune oči so željno blodile po vozu, in takoj sem spoznal, da iščeta Rajka, da bi obračunala z njim radi steklenice.

»Rajko,« pravim, »pojdi k vratom in pokliči oba v najin kupe, toda zamolči, da sem jaz tukaj.«

»Rajko stori, kakor sem mu rekel.«

Njegova tovariša prideta k nama in začeta — pri tem sta se komaj obdržala na nogah — dobrega Rajka zmerjati s surovimi in nedostojnimi priimki. Rajko pa ju kratko ustavi rekoč:

»Prijatelja, neki katoliški duhovnik je tukaj.« Komaj to zaslišita, se obrneta in hočeta oditi. Jaz pa njima zastopim pot.

»Pustite me ven,« zakliče eden ježno.

»Vidva ostaneta tukaj,« odgovorim, »in nobeden izmed vaju ne sme zapustiti tega prostora, dokler nista popolnoma trezna, Rajko, pokliči sprevednika.«

Rajko stori, kot sem ukazal. Jaz pa si ogledam dečka malo bližje. Bila sta res ostudna. Hotela sta na vsak način celo s silo zapustiti voz. Jaz pa sem bil pripravljen ju zadržati, pa če bi bilo treba tudi s silo. Eden me je hotel kratkomalo poriniti v stran, kar pride Rajko s sprevednikom. Jaz mu stisnem dolar v roko in rečem: »Poskrbite, da ostaneta ta dva moja prijatelja tukaj, dokler ne bosta popolnoma trezna.«

Sprevednik, velik, močan zamorec, pomežikne z očmi v znamenje, da me je razumel. Postavi se pred pijana dečka in zapove s krepkim glasom, naj se v vozu mirno vedeta. Onadva, nezmožna kaj misliti, voljno ubogata na videz jezega zamorca in se mrmraje vlečeta na klop, ki jo je odkazal sprevednik. Zviti zamorec pa prinese kmalu veliko posodo mrzle vode in ju prav pošteno skoplje. Smešno je bilo gledati, kako sta se z rokami in z nogami branila. Rajko in jaz sva pomagala toliko, da sva ju držala, in Rajko se je moral kljub svoji žalosti prav srčno smejeti, ko je videl, kake obraze sta delala. Mrzla voda ju je precej streznila; le njuna zardela obraza in brezizrazne oči so še izdajale njun prestopok. Če se je zamorec poslužil še kakega drugega pripomočka, ne vem, gotovo je le, da sta takoj nato trdo zaspa. »Pustite gospodka par ur spati.«

reče zamorec, »ko vstaneta bo vse v redu.«

Čez eno uro se vzbudi Šerbet. Njegova prva beseda je bila opravičevanje za njegovo vedenje. Skušal je celo biti vesel, vendar ni mogel prikriti svoje žalosti. Posebno si lahko opazil nenaklonjenost do mene. Toda bil je vsaj popolnoma trezen. Pol ure nato odpre oči tudi Hari; tudi on se najprej opraviči za svoje vedenje. Vendar sem videl, da jima je neprijetno v moji bližini, in da bi rada odšla.

(Konec prih.)

Gorenjske novice

g Žiri. Poljska dela bodo tudi pri nas redno opravljena, dasitudi je bilo veliko število rezervistov in črnovojnikov odpoklicanih. Za vojsko se je oglašilo nekaj prostovoljcev, takisto tudi za »Rdeči križ« v postrežbo ranjencem. Drugi pa bomo s prostovoljnimi prispevki vsak po svoji moči storili svojo dolžnost, ki nam jo v tem času nalaga domovina. — Pošta prihaja k nam precej pozneje kot prej, a v zadregi nam pomaga avtomobil, ki vozi sedaj direktno med Žirmi in Ljubljano (ob 5. uri zjutraj iz Žirov, v Ljubljano ob 8. uri zjutraj; ob pol 6. uri popoldne iz Ljubljane, v Žiri ob 8. uri zvečer; vmes še enkratna zveza Loka—Ljubljana), tako imamo »Slovenca« že ob osmih v Žirih. — Za farno cerkev iščemo cerkornika; podrobnosti se izvedo pri župnem uradu.

Dolenjske novice

d Škocijan pri Mokronogu. Prosto-voljno se je oglasil k vojakom Anton Jordan iz Bučke, član Orla. — Odkar je vojska, je med večino ljudi samo ena stranka. En večer sta dve baburi v Zloganju ustavili tri poštene fante z ostudnimi psovskami in vlačugarskim govorjenjem. Hujskal jih je pa nekdo, pri katerem sta se tudi šnopsa napili.

d Zaplaz. Romarski shod na Zaplazu je, kakor vsako leto, v petek po Vel. Šmarnu, to je 21. avgusta zvečer in v soboto zjutraj. V teh resnih časih, ko je na stotine mladeničev in mož daleč od doma na bojnih poljih, se moramo v gorečih molitvah zateči k Mariji, da bi naše drage čuvala in srečno pripe-ljala domov. Domovina je v nevarnosti, v nevarnosti je vera slovenskega ljudstva. Da bi te nevarnosti srečno pre-stali, nam more le Marija izprositi. Iz-prosila nam pa bo, saj Slovenci Marijo ljubimo. Pridite torej na Zaplaz, da iz-prosimo zmago naši ljubljani Avstriji, iz-prosimo, da bi se Vaši sinovi srečno vr-nili.

Notranjske novice

Dobrova. Romarski shodi na Dobrovi pri Ljubljani se bodo, kakor vsako leto, tudi letos vršili od Velikega šmarna do Marijinega imena (13. septembra) vse ne-delje in praznike. Izpovedovalo se bo pred praznikom oziroma nedeljo od 4. ure popoldne in na praznik sam, dokler bo kaj izpovedencev. Gg. izpovedniki imajo tako spovedno oblast, kakor ob času sve-tega misijona. Sv. maše bodo ob nedeljah in praznikih od 5. ure zjutraj vsako uro, ob delavnikih pa dve stalni, namreč od 6. do 8. ure. Pobožni romarji! Prihitite na Dobrovo kljub vojski, da, zaradi vojske še prav posebno, pa prosite dobrovsko Mater božjo poleg drugih milosti tudi za srečen izid vojske, za srečno vrnitev svojcev, za častno zmago ljubljene domovine — Avstrije. Vsak obiskovalec dobrovske cerkve, ki je prejel sv. zakramente in moli na papežev namen, dobi popoln odpustek.

V poduk ljudstvu.

Kakor nikdar poprej, je zlasti sedaj potrebno za slovensko kmečko ljudstvo, ki je ostalo na domovih, da pridno dela in obdeluje svoje polje! **Žene, starčki, dijaki in otroci** vsi na delo, da ne bodo polja zanemarjena! Gorje vsem, voja-kom in onim, ki so ostali doma, če ne bodo kmetije pridno in vestno obdelane. Vsi morajo skrbeti, da pridelajo mnogo pridelkov, ker jih rabimo tudi za celo armado. Skušajte z dobrim gnojenjem in skrbnim obdelovanjem njiv in polja tem več pridelkov pridobiti iz rodovitne zemlje. Vsak košček je treba izkoristiti!! Vemo prav dobro, kako naporno je delo, ker ni možkih moči niti ni konj, toda požrtvovalnost in pridnost žen, otrok in starejših mož bode nadomestila že vse! Vsak naj dela z zavestjo, da se trudi za celoto, da žrtvuje svoje moči svojim bližnjim, svoji domovini in olajšava bedo vojakom, ki ne smejo trpeti po-manjkanja pri svojem trpljenju. Ne po-zabite tudi na dolžnost, ki nam jo na-laga sv. evangelij, da si posebno v sili drug drugemu pomagamo, da si prisko-čimo na pomoč in se podpiramo. Častita duhovščina in učiteljstvo naj pazi na to, da poljedelsko delo na deželi gre svojo staro pot naprej. Sedaj je modrih mož in modrih svetovalcev krvava po-treba, ki svetujejo našemu ljudstvu: Ne jokati, ampak na delo!

VARNOSTNE ODREDBE V KMEČKIH OBČINAH.

Vsi orožja sposobni možje so se od-zvali cesarjevemu klicu in celo iz manjših krajev je odšlo po 50 do 100 mož, da za cesarja in domovino zmaga-jo ali umrjejo. V teh težkih časih je tem večja dolžnost onih, ki so ostali doma, da podpirajo orožnike in druge

varuhe javnega reda, da se vsak nemir v kali zaduši. Kakor uči izkušnja, po-rabijo razni temni ljudje ravno ta-ke prilike za izvajanje svojih črnih činov.

Zato naj se v vsaki občini pod žu-panovim vodstvom zbero vsi doma ostali možje, da sodelujejo v vzdrževa-nju javnega miru in varnosti. Posto-pačev in drugih temnih oseb naj nikjer ne trpe. Sedaj je povsod dovolj dela. Kdor se ne more pravilno izka-zati, naj se takoj odda najbližji orožniški postaji. Posebno pozornost je po vaseh posvečati požarnim nevarnostim; povsod naj se nastavijo stražniki v za-dostnem številu, da bo vsako presene-čenje po ognju izključeno. Za to služ-bo je pač sposoben vsak vaščan, ki naj se na straži menjajo drug za drugim. Strogo je gledati tudi na zapiranje krčem in gostiln; čez 10. ali kvečjemu 11. uro naj se nikomur ne dovoli imeti odprte prostore, saj je znano, da ravno alkohol povzroča največ izgre-dov in neredov. Proti razgrajalcem naj se najstrožje postopa. Sumljivih ljudi naj se nikjer ne trpi, tujce je najstrožje nadzirati. Zlasti orlovski društva so v prvi vrsti dolžna služiti splošnemu blagru.

× × ×

Za žetev in poljska dela. Izšla je odredba poljedelskega ministrstva, ki vsled važnega položaja podaja potrebne odredbe **glede žetve in dru-gih poljskih del**. Določila te odredbe določajo, da za zagotovitev žetve in drugih poljskih del v vsaki kmečki ob-čini sestavijo **žetveno komisijo**. Posli te komisije so častni in ne smejo biti na-gradeni, oziroma plačani. Ta komisija mora skrbeti, da se žetev in druga poljska dela pravočasno opravijo. Vse moške in ženske osebe v občini so dolžne izvrševati ta dela. Izvzete so od teh del osebe, ki so v javnih službah, duhov-niki, zdravniki in živinozdravniki, le-karnarji, babice, bolniške strežnice. one osebe, ki imajo same kmetije, in njihovi uslužbenci, v kolikor so potrebni pri delu doma, ravno tako lastniki obrtnih in drugih obratov in njihovi uslužbenci, v kolikor so potrebni pri izvrševanju v teh obratih; oni, ki so lastniki podjetij, ki so po § 1. naredbe z dne 25. julija, drž. zak. št. 55, pod državnim varstvom in njihovi uslužbenci, v kolikor so pri tem delu potrebni. Komisija naj si pre-skrbi potrebnih delovnih moči potom delavskih posredovalnic, po komisijah za mladino, po zavetiščih, pri predstoj-nikih obrtnih zavodov itd. Proti odloč-bam komisije ni ugovora. Nad delom komisije ima nadzorstvo politična okr. ob-last, ki lahko odredbe komisije izpre-meni ali razveljavi. Kdor se ne pokori, bo kaznovan.

Prosta voznja na državnih želez-nicah za delavce, ki bodo pomagali pri žetvi. Izšla je ministrska odredba, da dobé delavci, ki bodo pomagali pri žetvi, ako potujejo v skupinah iz kraja,

kjer stanujejo, na kraj, kjer bodo pomagali, na državni železnici prosto vožnjo. Delavci morajo imeti tozadevne izkaznice, ki se morajo glasiti vsaj za 5 oseb skupaj.

POMOČ KMETIJSTVU ZA ČASA VOJNE.

Kot pomožni delavci na kmetijah pridejo v vojni vpoštev predvsem:

1. Dečki od 12. do 15. leta, pod vodstvom starejšega, resnega moža, ki fante nadzoruje in je zanje nekako odgovoren. Pomagajo lahko taki dečki pri donšanju snopov, nakladanju in razkladanju, pri rezanju ali pripravi krme sploh, pri pobiranju krompirja, podavanju snopov k mlatilnicam. Lahko pa pomagajo tudi v kuhinji in v hlevih s tem, da donšajo vodo in druge potreščine, da pometajo, nadzorujejo otroke itd., itd.

2. Mladenci od 16. do 19. leta. Tudi ti so pripravi na gori našeto delo, pa tudi za težja opravila. Ravnotako kakor mlajši, morajo tudi mladeniči te starosti biti pod strogim nadzorstvom, da se ne bodo ponoči okrog klatili, pijančevali in drugih nerodnosti uganjali. V to vrsto spadajo zlasti dijaki srednjih šol, katerih častna naloga bodi, da skrbijo za red in da dajejo mlajši šolski mladini lep zgled.

3. Starejši ljudje. Tudi ti lahko opravljajo vsa gornja dela, razun tega pa se lahko tudi požarni in nočni čuvaji.

Vse te osebe so v prvi vrsti podrejene svojemu vodji ali nadzorniku skupine, potem pa krajevni policijski oblasti oziroma županu ali odboru, ki jih je županstvo v ta namen ustanovilo. Vsakega pomožnega delavca je treba po predpisih prigraditi, delavni čas, mezda in hrana se pa najbolje pred pričetkom dela pismeno določijo, da potem ne bo preprirov. Če pa nastane kak spor, ga najlojše poravnava z delodajalci vodja dotične skupine kot zastopnik nedeletnih mladih delavcev, ne da bi se kdo zatekal na sodišče. V ta namen naj starši ali varuhi dotične mladine vodje skupin pred odhodom na kmete pismeno pooblaste.

Nadzorujejo pa naj mlade ljudi, zlasti v pravem oziru: da ne zahajajo v gostilne in se ne vdajajo pijači, da vrše svoje verske dolžnosti itd., poleg županstev tudi župni uradi in šolska vodstva ter zaupniki, načelniki, tajniki itd. kmetijskih združenj.

Prenočišča naj imajo mladostni pomožni delavci, če le mogoče skupaj ali vsaj v večjih oddelkih, toda vselej pod nadzorstvom. Za spalnice se med drugim dajo uporabiti tudi šolske sobe.

× × ×

Deželno delo za podpore. Ponovno opozarjamo vse občinske in župne urade, da naj se nemudoma osnujejo krajevni odbori, ki jih je zavkazal deželni odbor. Osrednje vodstvo se bo moglo ozirati le na tiste okraje, kjer bodo krajevni odbori uspešno delovali. Nujno potrebno je, da se v vsaki občini in župniji ustanovi pomožni odbor.

Vplačevanje davka za časa vojne. V nekaterih krogih prebivalstva je razširjeno napačno mnenje, da se davki

med vojno ne bodo pobirali. Finančna ravnateljstva razglasajo, da ni nobene izpremembe glede zapadlosti in dolžnosti vplačevanja ter da je s cesarsko naredbo od 1. avgusta t. l. izdani moratorij le odložitev izpolnitve plačil. Plačati se morajo pridobinski, dohodninski in rentni davki, ki so zapadli dne 1. junija in 1. julija in koncem julija in vsakega poslednjega meseca zapadli zemljiški in hišni davki, da se izogne eksekuciji in da ni treba plačati obresti, seveda po zapadu roka. Ako plačilni nalog za leto 1914. še ni dostavljen, se ima vplačati po izmeri prejšnjega leta. Prebivalstvo mora biti na jasnem, saj je pokazalo svoje domoljubje v tem izrednem slučaju, da država, katero čakajo zdaj velike denarne zahteve, ne more pogrešiti svojih rednih davčnih dohodkov.

Strah pred papirnatim denarjem.

Izbruh vojne je vedno znamenje, da se oživi ljudska masa. Sedaj poroča nekdo, da so Srbi poizkusili zastrupiti vodovod, drugi zatrjuje nov atentat na kakšnega vladarja, ki se pa izkaže v nekaterih urah kot neresničen. Splošno pa se razširja bojazen pred papirnatim denarjem, katerega smatrajo bojazljivi in neomikani ljudje kot ničvrednega. In vendar je papirnat denar — in to naglašamo z vsem poudarkom — iste vrednosti kakor srebrni, bakreni, nikelnasti denar itd. Menjajoči denar, katerega brezglavi ljudje skrivajo in odtegujejo prometu v mnenju, da ima radi kovine vrednost, ima taisto veljavo kot papirnat denar. Ta denar, tudi komadi iz srebra, dvekronski in petkronski tolarji, niso ničesar drugega kot na kovini vtisnjena državna plačilna nakaznica, to se pravi, njegova kovinska vrednost kot plačilo, katero nakazuje država. Kovinska vrednost je v splošnem tako malenkostna, naj se zgodi, kar hoče, magari v najhujšem slučaju, in so papirji po človeški pameti ravno toliko vredni kot srebrni, nikelnasti ali bakreni denar. Zavrnitev papirnatega denarja je tudi kaznjiva. Veliko važnost in hitro odstranitev denarnega strahu naj bi trgovci in drugi gospodarski udeleženci izrabili v pojasnjenje ljudstvu.

Kmečka posestva in podpore. Zakon, ki ga je sklenil državni zbor leta 1912 o podporah družinam, ki jim mobilizacija vzame njihovega rednika, pravi, da imajo pravice do podpore tudi žena, oziroma otroci takega kmečkega posestnika, ki obdeluje svoj grunt s svojo družino in nima poslov. Od raznih krajev čujemo, da nekateri župani ne sprejemajo oglasov za podporo, če imajo na kakem posestvu kako deklo ali hlapca. To gotovo ne more biti v smislu zakona, ker bi se sicer godile velike krivice. Družina vojaka, ki se je oženil recimo pred 17 leti ni ima otroke stare 15, 13, 12 let, ki že vsi pomagajo, in ne potrebuje poslov, bi dobila podporo, mladega moža družina z majhnimi otroki, katerih še nobeden ni za rabo, in ki mora vsled tega imeti ka-

kega posla, pa nič. Zakon se sme razlagati samo tako, da ima družina na gruntu, ki je tolik, da ga ena kmečka družina, seveda če je še za delo, sama brez poslov lahko obdela, pravico do podpore. Hudega je že tako dovolj; naj se torej z napačno razlago dobrih zakonov ne dela še večje hudo!

Vojnopoštni promet, o katerem smo poročali v zadnji številki, se je pričel 4. t. m. Tedaj se vojakom piše lahko tako kot smo v zadnji številki pod zaglavjem »Proštni promet« poročali.

Dijaštvo in šolska mladina, ki je zdaj na deželi na počitnicah, naj ne sili v mesto. V mestu bo za to določeno ženstvo vršilo v polni meri dela usmiljenja. Sicer pa je v mestu tudi še dovolj dijaštva in drugih oseb, ki bodo prišli za delo v prid dobri stvari, ako bo treba. Na deželi primanjkuje sedaj delavnih moči, zato naj naše dijaštvo, ki želi tudi položiti dar na oltar domovini, poprime za domače poljsko ali katerikoli delo tam, kjer bo sila najnujnejša. S tem stori mnogo koristnega.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6
(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere jamči dežela Kranjska, in jih obrestuje po 4³/₄% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Gospodarske vesti.

ŠE ENKRAT MORATORIJ.

Ze v zadnji številki smo na kratko obrazložili pomen te vladne naredbe, s katero zadobe plačilne obveznosti po zasebniku odločilno moč. Vprašajmo se, ali so take odredbe za nemirne vojskine čase potrebne. Brez dvoma moramo s širokega vidika stvari priznati, da so potrebne, in sicer zato, da se zabrani gospodarski polom v prvi vrsti tistih, ki so morali iz kmečkih hiš, obrtnih domov ali pa prodajalen v vojsko. Z vzhodom v vojsko je kmetom, obrtnikom in tudi trgovcem odvzeta priložnost, da bi zamogli za njih gospodarstvo kaj storiti. Vzemimo samo kmeta. Znano je, da je denar na kmetih ravno v tem času, v teh mesecih najbolj redek. Pridelki so komaj spravljani s polj, živina je bila poceni, za delavne moči pa je bilo ravno sedaj treba največ denarja. Pol-

letne obresti hranilnicam od dolgov je bilo treba plačati in davkarje so ravno sedaj razpošiljale opomine za zapadle davke. Razumljivo, da je mnogoteri odložil svoje plačilne obveznosti do jeseni, ko bo prodal pridelke, lažje prodal živino in bo več denarja na razpolago. V tem času se je manj mislilo na denar kot na to, kako priti v okom velikemu delu na polju in potem doma ob mlatvi in drugemu spravljanju pridelkov. Delavne moči so bile težko dobiti in za drag denar. Naenkrat pa gre glas po deželi: Možje in fantje, cesar vas kliče! Koliko teh mož je šlo brez vinarja pod orožje, ker so pustili zadnje krajcarje domačim, ženi in otrokom, za najpotrebnejše. Kdaj se vrnejo in kako bo šlo doma naprej gospodarstvo, te skrbi so pustili na stran, ker jih nihče ne more rešiti, ker nihče ne vé, kako se bo stvar razvila. Zgodilo se je in računati moramo samo s storjenim. Sedaj pa pomislimo to-le: v vojskinih časih se vsak boji za denar, ki ga ima posojenega ali naloženega na posestvih ali hranilnicah. Oglasil bi se trgovec, kateremu je ostal kmet dolžan, ker je nameraval plačati jeseni, ko bi trgovcu prodal blago. Oglasil bi se še ta in oni in oglašiti bi se morale tudi hranilnice — to povdarjamo — ter terjati nazaj izposojene zneske. Zakaj? Zato, ker bi bile tudi hranilnice nadlegovane od svojih upnikov, t. j. tistih, ki imajo pri njih denar naložen. Našli so se in bi se še hujšali, ki bi hujšali ljudstvo, da denar ni varen v hranilnicah in ljudje bi drli v strahu v hranilnice po svoje vloge. Hranilnice pa nimajo zaupanega jim denarja naloženega v skrinjah, temveč varno naloženega na posestvih. Ta denar bi morale hranilnice izterjati in nastala bi zmešnjava nad zmešnjavo. Tožbe in rubežni bi se kopičile nad gospodarstva, katera vodijo sedaj žene, možje pa bi dobivali na bojno polje poročila, kako žalostno je doma. Ko bi se vrnil, bi pa našli domače pregnane izpod rodni domov. Ali bi jim pa dalo to poguma, srčnosti? Žalost doma, obup na bojišču bi zavladalo in vsestranski polom bi moral biti posledica vsega tega.

Posledice dobro ali slabo prestane vojske so žalostne, ker tudi zmagovita vojska zahteva mnogo življenjskih žrtev. Ali naj se tem posledicam pridruži še stotisočeri gospodarski polomi? Ali naj se skrbem in žalosti, ki vladati povsod, pridruži še lakota, bolezni in druge nadloge. In to sedaj na zimo! Ne! Treba je bilo nekaj storiti, da se odvrne večje zlo z manjšim. Ne rečemo, da tudi ta odredba ni v nekem smislu zlo. Saj ne morejo priti do denarja niti tisti, ki

ga imajo mnogo. Mnogo obratov, tovarn in drugih podjetij bo treba zapreti ali vsaj obrat omejiti. Saj tovarne ne morejo dobiti surovin in tudi ne odvažati izdelkov. Edino obrati, ki izdelujejo potrebščine za vojsko, so v polnem obratovanju. Vse drugo mora počivati ali pa se omejiti na najmanjše in najnujnejše. Vojska nam kaže jasno, kako male vrednosti je denar v takih časih, kako mnogo pa zemlja, ki redi, in pridne roke zdravih teles.

Moratorij je torej potrebno zlo v vojskinem času, da se odvrne še hujše zlo, ki bi brezdvomno nastalo z gospodarskimi polomi. Kaj bi storile v preteči nevarnosti tožba in eksekucij žene, katerih možje so v vojski? Za obupat bi jim bilo! Že tako je košček vsakdanjega njih kruha močen dan na dan s solzami, ki jih rodi skrb za življenje dragih. Kaj pa bi bilo še tako! Strašno bi bilo živeti sedaj in strašno tudi po prestani vojski.

Potreba pa je te odredbe prav razumeti. Moratorij daje dolžniku pravico, da sme svoje plačilne obveznosti za gotov čas odložiti, ni pa treba, da bi moral to storiti, ako svoje dolžnosti lahko izpolni. Napačno je tudi mnenje, da se s to odredbo dolgov zbrisan in napravljen križ čez nje. Ne! Niti vinar obstoječih dolgov ni zbrisan, tuji obresti se morajo za ves čas plačati pozneje, in ko je rok od države preklican, nastane med dolžnikom in upnikom tisto razmerje, kot je bilo pred proglasitvijo moratorija.

Neumno je tudi mnenje, da je s tem denar, naložen v hranilnice, izgubljen. Hranilnice so nasproti vlagateljem dolžniki in ker bi, kakor smo že rekli, v vojskinem času hranilnice same in njih dolžniki največ trpeli, zato se razteza določilo te odredbe tudi na hranilnice in druge denarne zavode s pristavkom, da so dolžne hranilnice izplačati od vlog najmanj 200 K.

Tudi najemnina od stanovanj in druge reči se mora plačevati. Plače delavcem in uslužbencem istotako. Preskrbnina, ki jo imajo stariši ali drugi izgovorjeno, se mora odrajtovati. Država tudi ne more vsled te odredbe napovedati bankerota, torej mora od državnih papirjev plačevati obresti in vračila.

Iz tega vidimo, da imajo te odločbe v prvi vrsti namen braniti malega človeka, ki bo vsled vojske itak največ trpel. Tudi za kmetovalca so velikega pomena.

Ne sme se pa zanašati se na to s tem, da bi se delali novi dolgov. No pa za to je skrbjeno že s tem, da v tem času nihče nič na upanje ne da. Gotovo

pa je, da se bodo morali prav vsi v tem času in še z ozirom na te odredbe omejiti na najpotrebnejše.

To so prvi znaki razmer v gospodarskem življenju, ki jih napravlja vojska. Da bi le ne bilo hujših, kot so nevihte, toča in bolezni, kar se s človeškimi močmi ne da odvrniti. Vse drugo se lažje prenese.

Lurdsko romanje!

P. t. udeležnikom se daje na znanje, da se lurdsko romanje dne 19. avg. brezpogojno vrši, vendar se je z ozirom na tiste, ki se tega romanja ne morejo udeležiti, doseglo z odborove strani, da se vrši drugo romanje dne 27. sept., tako da se bodo p. t. udeležniki tega romanja udeležili lurdske slovesnosti dne 4. okt. (rožnovenske slovesnosti). To potovanje bo uzelo v poštov le 12 dni in pelje čez Pontebio—Padua—Milan—Genova—Nizza—Marseille—Sette v Lurd in odtam nazaj. Na postajah Padua—Milan—Nizza—Marseille bodo imeli po 1 dan odmora, a v Lurdu 4 dni. Cena za udeležbo tega romanja znaša za I. razred K 500, II. razred K 350, III. razred K 230. Priglasje prevzema velečastiti gosp. Anton Hribar, župnik v Zalemlogu pri Železnikih na Kranjskem.

Vprašanja in odgovori.

J. Z. v B. Podpore niso deležni taki vpoklicanci, ki svojo plačo ali mezdo naprej dobivajo, ne glede na vojno stanje.

Marija P. v Č. Z ozirom na veliko število vpoklicanih ne bo mogoče, da bi državne oblasti takoj vse prošnje za podpore in plačila nakazale. Postava določa, da lahko občine dajo posebno potrebnim na račun podpor predujeme. Tisti, ki dobe potem podpore, morajo toliko prejemkov iz podpore odstopiti občini, kolikor jim je dala ista predujema.

Frančiška K. v P-u. Žena županova nima o podporah nič odločevati. Za podpore so postavljene pri glavarstvih posebne komisije. Oglasite se še enkrat pri županstvu in govorite v Vaši zadevi s samim županom.

Francelj. Potrpite! Do odločilne bitke še ni prišlo. To so razne praske ob mejah. »Domoljub« bo prinesel vsa poročila po možnosti natančno.

Jožef Z. v B. Zemljevid dobite v »Katoliški bukvarni« v Ljubljani. Pišite dopisnico. Vojnopoštni urad je pričel poslovati 4. t. m. Na pisma in dopisnice ni treba prilepljati znamk, na vse druge pošiljatve pa.

J. F. v št. J. Pamet! Kje pa je zapisano, da bo prišel sovražnik ravno v Vašo vas.

V odgovor mnogim. Brez skrbi! Konji bodo gotovo plačani.

Ant. Z. v L. V slučaju, da županstvo ne bi hotelo sprejeti Vaše prošnje, se lahko pritožite na deželni odbor.

Vse obolelosti,
sopilnih organov

pljučne bolezni

oslovski kašelj, navadni kašelj, prehlajenje, influenza in

na duha zdravijo številni
zdravniki in profesorji vedno z

SIROLIN "ROCHE"

Dobi se o K. 4. v vseh lekarnah.

Za varstvo bralcev

se nikdar ne utrudimo opozarjati na mnoge ničvredne ponaredbe, ki jih brezvestni ljudje dandanes spravljajo v promet. Star je že dobri sloves in velika priljubljenost Fellerjevega blagodišečega fluida iz rastlinskih esenc z oblastveno zavarovano znamko „Elza-fluid“, ki kakor znano in kakor vsak dan slišimo iz vrst mnogih učinkuje poživljajoče, krepi živce in mišice ter lajša bolečine.

Ravno tako pogosto, kakor Fellerjev fluid ponarejajo tudi preizkušeno, prebavo pospešujoče želodčno sredstvo, Fellerjeve odvajalne rabarbara kroglice z oblastveno zavarovano znamko „Elza-kroglice“. Ker so se mnogi o dobrodejnosti preparatov sami prepričali in jih od mnogih bralcev slišali hvaliti, svetujemo, da se proti ponaredbam varujete tako, da naročite oboje naravnost pri E. V. Feller, Stubica, Elza trg št. 16 (Hrvatsko). Ducat Fellerjevega fluida za poskušnjo stane franko 5 kron, Fellerjevih kroglic pa 6 škatlic 4 krone franko.

Za vojake in vojaške novince, ki niso večji nemškega jezika, obsega knjiga »Nemščina brez učitelja« veliko stvar, ki bo vsakemu prav mnogo koristila. Prvi del obsega slovnico za Slovenca-samouka. Drugi del pa obsega posebno poglavje za vojake s sledečo glavno vsebino: Razgovori in povelja itd. za vojaške novince. — Prihod k vojakom. — Najnavadnejša opravila v vojaški službi v obliki povelj. — Najnavadnejša vežbalna povelja. — Telovadna povelja. — Vojaške stopnje. — Vojni zbori. — Glavna razdelitev armade. — Vojna moč države v miru. — C. in kr. armada. — C. in kr. vojna mornarica. — C. in kr. deželna bramba. — Vsi razgovori, vsa povelja in vsa razlaga avstrijske vojne moči in njene razdelbe je podana v nemškem in slovenskem jeziku, tako da se vsakdo lahko na podlagi te knjižice uvede v novo vojaško življenje in dobi glavno podlago za vojaško službo. Knjiga podaja pa tudi razgovore za najrazličnejše druge stanove in razmere, v katerih pride Slovenec v dotiko z Nemcem. Na podlagi te knjige se vsak Slovenec priuči nemškemu jeziku, da bo lahko občeval z Nemcem v navadnem, vsakdanjem življenju. Vsak del sam zase velja 1 K 20 h, oba dela skupaj vezana pa 2 K 80 h in se dobi v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Natančen zemljevid Srbije in drugih balkanskih držav, ki bo zelo dobro služil pri zasledovanju vojnih dogodkov med Avstrijo in Srbijo, dobi brezplačno kdor naroči krasno, z vsakovrstnimi vojnimi podobami bogato opremljeno, zelo zanimivo in poučno knjigo »Vojška na Balkanu«. Knjiga s priloženim velikim zemljevidom vred

ima zelo nizko ceno in stane elegantno broširana samo 6 K 50 vin. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Naročnikom turških in drugih vrednostnih srečk! Na različna vprašanja odgovorjam, da se žrebanja in izplačila dobitkov, kateri so za vse slučaje trdno zavarovani, vrše nemoteno dalje, in da tedaj naročniki radi vojske v tem oziru niso in ne morejo biti prikrajšani. Valentin Urbančič, Ljubljana.

Težka glava, omotica, glavobol, slaba volja in razdražljivost, celo tudi melanholija, ki čisto žene v obup, so nevarne posledice zaprtja. Isto skuša moderna medicina na vse mogoče načine odstranjati in se izmed grenkih vod najraje poslužuje »Hunyadi Janosa« -grenčice, katero so prvi strokovnjaki na polju kemije, kot J. v. Liebig, Bunsen, Fresenius, Ludwig i. dr. označili za najodličnejšo grenčico. Pol ali cel kozarec Saxlehnerjeve »Hunyadi Janosa« -grenčice, zaužite zvečer pred spanjem, provzroči naslednje jutro 1—2kratno kašnatu odvajanje brez bolečin; 1—2 kozarca, spita na tešče zjutraj, pa nudi nenavadno zanesljivo in lagodno odvajalno sredstvo, ki učini večkratno izpraznjenje s takoj vidnim olajšanjem in trajnim dobropocutjem.

—1—

Narodno romanje v Lurd

pod duhovnim vodstvom gosp. Ant. Hribarja, župnika na Zalem Logu pr. Železnikih

s posebnim vlakom

Začetek romanja dne 19. avgusta.

Romarski skupini potujeta: Ljubljana, Ponteba, Verona, Milan, Vintemille, Marsailles, Lurd, Lyon, Genf, Maria Einsiedeln, Inomost, Ljubljana. 1948

Vožnja stane iz Ljubljane in nazaj v Ljubljano: I. K 540.—, II. K 390.—, III. K 250.—.

V teh vplačilih je zapopadna vožnja, hrana, prenočišče, vodstvo in napitina. Programi se dobe pri preč. gosp. Ant. Hribarju, župniku v Zalem Logu pri Železnikih in pri gosp. Lamb. Malij, trgovcu, Medija-lzlake pri Zagorju.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Gradeč, 5. avgusta: 5, 84, 20, 60, 15.
Brno, 5. avgusta: 26, 36, 61, 74, 71.
Linc, 8. avgusta: 36, 77, 23, 58, 49.

Pri bolečinah v mehuru, ledvicah, želodnem kamnu

zahtevajte zastoj prospekt **HEINRICH RIEDER**, Landsberg, Bavarsko. 2344

Janus kolesa

(8 letno jamstvo)
1234 so z ozirom na

kakovost in cenenost nedosežna!

Siválni stroji in zraven spada-
joče, pnevmatske itd. po oka-
sijskih cenah. Krasen katalog XI.
zastoj in franko. Ma s Sku-
tezky, Dunaj, Stubenring 6

„CAS“

znanstvena revija, izhaja
10krat v letu in stane po 5 K
na leto. Naročimo prej-
emupravništvo v Ljubljani.

Tehnični učni zavod Boden- bach ob Labi

Novi tečaj se prične
dne 3. oktobra 1914.

Lovske puške

vseh vrst. Flobert in grajske
puške, samorezi, pistole,
lovke potrebščine, pišoli,
sploh vse v to stroko spa-
dajoče ceno in dobro pri-
orožarni Ant. Antonitsch,
Borovlje št. 36, Koroško.
Ceniki zastoj in franko.

Pri Murniku v Kamniku
se kupujejo 2484

suhe gobe.

Gospodinja

se sprejme, katera mora kuhati za posle in jih nadzorovati, in ki ima oskrbovati mlekarstvo ter vrt za zelenjavo. Ponudbe naj se prijavijo na graščinsko oskrbništvu Turn, pošta Tupalice nad Kranjem. 2474 2

KAROL POLLAK,

tovarna usnja v Ljubljani in Kranju.

Izdeluje

gonilna jermena

za stroje najboljše kakovosti, kakor tudi jermena za šivanje in vezanje jermen. V zalogi so vedno jermena v vseh širinah za poljedelske stroje. Naročila na centralo Karol Pollak, Ljubljana. 2424 23

Zaradi preureditve trgovine vse blago

10 procentov ceneje

Priporoča se tvrdka H. WIDMAYER, pri „Solmed“, Ljubljana

Zakaj pač?

je „Pravi :zagrebški Franck:
tako priljubljen pri naših
gospodinjah?

Le zaradi svojih prednosti!
krepak okus,
zlatorujava barva,
nedosežna izdatnost.

Tovarniška znamka:
Kavin mlinček.

el om 151/25.046